

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

OBOR VEŘEJNÁ SPRÁVA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

KATEDRA PRÁVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Živnostenská kontrola

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Daniela Světlíková

Vypracoval: Bc. Jaroslav Souček

©Praha 2010

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Akademický rok 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jaroslav Souček

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Litoměřice

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Živnostenská kontrola**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Technické prostředky k realizaci živnostenské kontroly
5. Charakterové vlastnosti kontrolora
6. Živnostenská kontrola v praxi
7. Hodnocení a návrhy
8. Závěr
9. Seznam literatury
10. Přílohy

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Živnostenská kontrola“ jsem vypracoval samostatně pod vedením JUDr. Daniely Světlíkové a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práci. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26.03.2010

-----
vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Daniele Světlíkové, Ing. Květě Milerové, kolegyním Zuzaně Sedlákové a Olze Helebrantové za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěly k vypracování této diplomové práce.

Název diplomové práce: Živnostenská kontrola.

Název práce v angličtině: Trade control.

Souhrn

Práce „Živnostenská kontrola“ poukazuje na její důležitost v rámci celého živnostenského zákona a podnikatelského prostředí. Hlavním cílem práce bylo posoudit význam živnostenské kontroly, charakterizovat veškeré právní předpisy nutné k samotné realizaci živnostenské kontroly a řešení porušení živnostenskoprávní úpravy (správní delikty).

V praktické části práce byly navrženy změny jednotlivých ustanovení živnostenského zákona pro zjednodušení kontrolní činnosti kontrolora a jasných povinností pro podnikatele. Dále bylo použito dotazníkového šetření, jehož cílem bylo ověření hypotézy, zda by podnikatelé při své podnikatelské činnosti uvítali zjednodušení při oznamování změn živnostenskému úřadu. Hypotéza byla dotazníkovým šetřením potvrzena a byly zjištěny další důležité informace zpracované v práci.

V závěru práce bylo z dotazníkového šetření zjištěno, že návrhy jak usnadnit podnikatelskou činnost a zjednodušit administrativní záležitosti budou neustále vyžadovány.

Summary

The present paper points at the importance of trade inspection in terms of The Trades Licensing Act as whole and entrepreneurial environment. The main aim of the present paper was to characterize all the legal enactments necessary for the realization of trade inspection itself and for solving the trade-law regulation infringements (administrative torts).

In the practical part of the paper, changes of particular trade-law enactments to simplify the inspector's activity and clear entrepreneur duties were suggested. A questionnaire investigation was used further. Its aim was to verify a hypothesis stating that entrepreneurs would welcome simplifications of the procedure they have to undergo while announcing changes at The Trades Licensing Office. During the questionnaire investigation the hypothesis was proven to be true and other important data later processed in the thesis were found.

At the end, it was found, on grounds of the questionnaire investigation, that suggestions about how to make entrepreneurial activity easier and administrative matters simpler will always be demanded.

Klíčová slova

Živnostenský zákon

Právnícká osoba

Podnikající fyzická osoba

Obecní živnostenský úřad

Kontrolovaná osoba

Pokuta v blokovém řízení

Správní delikt

Kontrola

Key words

The Trades Licensing Act

Legal person

Business natural person

Municipal Trades Licensing Office

Inspected person

Fine

Administrative tort

Inspection

Zkratky

IČ – identifikační číslo

DS – datová schránka

VS – variabilní symbol

PO – právnická osoba

PFO – podnikající fyzická osoba

FO – fyzická osoba

IS RŽP – informační systém registru živnostenského podnikání

RŽP – registr živnostenského podnikání

ČOI – Česká obchodní inspekce

JRF – jednotný registrační formulář

ŽZ – živnostenský zákon

MmÚ – Magistrát města Ústí nad Labem

ZOZ – zvláštní odborná způsobilost

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

OÚÚ – Okresní úřad Ústí nad Labem

ESZ – elektronický systém změn

MHD – městská hromadná doprava

ÚSC – ústřední samosprávný celek

Obsah

1. Úvod	7
2. Cíl práce a metodika	9
3. Literární rešerše	11
3.1. Přehled právních předpisů	11
3.1.1. zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů	12
3.1.2. zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů	19
3.1.3. zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů	23
3.1.4. zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů	25
4. Technické prostředky k realizaci živnostenské kontroly	27
4.1. Technické prostředky	27
4.1.1. Technické prostředky v terénu	27
4.1.2. Technické prostředky na živnostenském úřadě	28
5. Charakterové vlastnosti kontrolora	29
5.1. Vlastnosti kontrolora	29
5.2. Vzdělávání kontrolorů	30
5.3. Komunikace při kontrole	32
5.4. Příprava na kontrolu	35
5.5. Uložení sankce za správní delikt a přestupek	40
5.5.1. zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání	41
5.5.2. zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele	44
6. Živnostenská kontrola v praxi	46
6.1. Živnostenská kontrola v terénu	46
6.1.1. Kontrola v terénu podnikající fyzické osoby	46
6.1.2. Kontrola v terénu právnické osoby	48
6.2. Živnostenská kontrola na živnostenském úřadě a MmÚ	50
6.2.1. Kontrola podnikající fyzické osoby na živnostenském úřadě a MmÚ	51

7. Hodnocení a návrhy	53
7.1. Hodnocení živnostenského zákona po novele	53
7.2. Návrhy a doplnění novelizované podoby živnostenského zákona, které se jeví účelné pro kontrolu	54
7.3. Návrh elektronického systému na realizaci změn	60
7.3.1. Elektronický systém změn „ESZ“	62
8. Závěr	65
9. Seznam literatury.....	68
10. Přílohy	69

1. Úvod

Diplomová práce „Živnostenská kontrola“ popisuje průběh kontroly v celém procesu její realizace od začátku až do konce na Obecním živnostenském úřadě Magistrátu města Ústí nad Labem. Dále popisuje, podle jakých právních předpisů se živnostenská kontrola realizuje, co vše se kontroluje. Práce se také zabývá řešením správních deliktů a přestupků zjištěných při kontrole v terénu nebo na živnostenském úřadě.

Živnostenská kontrola je důležitým faktorem optimálního podnikatelského prostředí, který zajišťuje dodržování živnostenskoprávní úpravy při podnikání. I když je živnostenská kontrola represivní složkou v živnostenském zákonu a podnikatelé jí nejsou vždy kladně nakloněni, přesto s odstupem času uznávají její potřebnost z důvodu zjištěných informací o podnikatelích v podnikatelském prostředí.

Práce je rozdělena do kapitol, ve kterých je živnostenská kontrola podrobněji vysvětlena. V literární rešerši jsou uvedeny veškeré právní předpisy související s kontrolou. Dále jsou v práci uvedeny technické prostředky důležité pro přípravu a samotnou realizaci živnostenské kontroly.

Podrobněji jsou popsány charakterové vlastnosti, které jsou relevantní pro práci kontrolora. Tyto vlastnosti jsou důležité pro dosažení kvality provedené kontroly. Důležité je, jak tyto naučené znalosti s dalšími vlastnostmi kontrolor použije při kontrole před samotným podnikatelem. Podle toho, jak se kontrolor chová při kontrole a jak vystupuje vůči podnikatelům, si tyto kontrolované osoby vytvářejí úsudek, který jde s kontrolorem po celou dobu jeho pracovního života.

V práci jsou uvedeny konkrétní kontroly z praxe realizované v terénu a na živnostenském úřadě u podnikajících fyzických osob a právnických osob, metody řešení

správních deliktů zjištěných při kontrole, a jak se kontrolor musí připravit na tyto kontroly.

Zhodnoceny budou kontroly realizované před novelou a po novele živnostenského zákona, resp. před 01.07.2008 a po 01.07.2008.

Na konci samotné práce budou navrženy změny týkající se živnostenské kontroly pro zlepšení samotné realizace a snadnější dokazování porušení povinností uvedených v právních předpisech kontrolované Obecním živnostenským úřadem. Dále bude navržen způsob, jak realizovat změny, které jsou podnikatelé povinni oznamovat Obecnímu živnostenskému úřadu, aniž by museli tento úřad navštívit, podávat písemné oznámení a zasílat je poštou nebo si zřizovat elektronický podpis.

Důležité je uvést, že v diplomové práci je popisovaná činnost na výše uvedeném úřadě z důvodu, že jakýkoliv jiný úřad může mít jiné organizační nebo personální požadavky na zaměstnance, který provádí živnostenskou kontrolu. Pro úplnost jen dodávám, že v diplomové práci se živnostenská kontrola bude týkat **pouze** podnikatelů podnikajících podle živnostenského zákona a **nebude** se týkat osob, které podnikají podle jiného právního předpisu.

2. Cíl práce a metodika

Cíl práce

Hlavním cílem této práce je srovnat živnostenskou kontrolu před novelou a po její novele (tj. 1. července 2008) živnostenského zákona realizovanou na Obecním živnostenském úřadě Magistrátu města Ústí nad Labem. Dále charakterizovat veškeré právní předpisy nutné k realizaci živnostenské kontroly a pokud je právní předpis nevyhovující navrhnout změny, jenž by neztěžovaly kontrolní práci, a srovnat řešení správních deliktů podle právní úpravy před a po novele živnostenského zákona.

Hlavní cíl práce bude naplňován dílčími cíli:

1. Charakteristikou právních předpisů
2. Technické prostředky k realizaci živnostenské kontroly
3. Charakteristikou vlastností kontrolora
4. Řešení správních deliktů
5. Ukázkou konkrétních kontrol z praxe
6. Srovnat právní předpisy před a po novele živnostenského zákona
7. Návrhy

Metodika práce

Diplomová práce bude postupně vytvářena zpracováním následujících kroků:

1. Studium odborné literatury
2. Studium odborných materiálů
3. Analýzou právních předpisů
4. Dotazníkové šetření
5. Hodnocením a návrhy

Studiem odborné literatury a materiálů budou získány a shrnuty informace důležité pro živnostenskou kontrolu. V práci budou uvedena všechna možná řešení správních deliktů, které by eventuálně mohly nastat.

V praktické části práce budou shrnuty veškeré návrhy ke zkvalitnění dokazování správních deliktů, usnadnění pochopení povinností samotnými podnikateli. Dále bude hodnocena živnostenská kontrola realizovaná před a po novele živnostenského zákona.

Z vlastní kontrolní činnosti a analýzou právních předpisů budou vyvozeny návrhy týkající změny právní úpravy a tím zjednodušení podnikatelům podnikání co do porozumění povinností při vlastní podnikatelské činnosti.

Poznatky z dotazníkového šetření realizovaného v roce 2009 u samotných podnikatelů, budou zpracovány v práci a také bude navržen postup pro zjednodušení oznamovacích povinností podnikatele. Tento návrh bude vyhodnocen z pohledu podnikatele a z pohledu zaměstnance živnostenského úřadu.

Cílem dotazníku bylo ověřit, zda by návrh na zjednodušení oznamovacích povinností uvedených v živnostenském zákoně byl pro podnikatele přínosem a případně v jakém smyslu.

Z tohoto důvodu byly v dotazníku použity otevřené otázky a byly osloveny podnikající fyzické osoby, právnické osoby, zaměstnanci živnostenského úřadu a nepodnikající fyzické osoby.

3. Literární řešerše

3.1. Přehled právních předpisů

Živnostenská kontrola je nedílnou součástí zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „ŽZ“, kterou provádějí zaměstnanci živnostenských úřadů v rámci své působnosti. Živnostenskou kontrolou se rozumí výkon kontrolní činnosti živnostenskými úřady na úseku živnostenského podnikání. Je vykonávána jednak vůči držitelům živnostenského oprávnění, jednak vůči všem ostatním osobám, jejichž činnost podléhá právnímu režimu ŽZ, včetně osob podnikajících neoprávněně.

Věcný rozsah kontrolní činnosti živnostenských úřadů zahrnuje:

- kontrolu plnění povinností stanovených ŽZ,
- kontrolu plnění povinností stanovených při výkonu živnostenského podnikání zvláštními zákony,
- u koncesovaných živností též kontrolu povinností vyplývajících z podmínek uložených v rozhodnutí o uložení koncese,
- kontrolu podnikatelů z členských zemí Evropské unie poskytujících na území České republiky služby jak v regulovaných činnostech, které jsou živnostmi, tak neregulovaných.

Fyzicky kontrolní činnost vykonávají zaměstnanci živnostenských úřadů. Proces kontroly se řídí při tom ustanoveními zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, /dále jen „zákon o státní kontrole“/ což podtrhuje veřejnoprávní povahu živnostenské kontroly. Z úpravy procesního postupu zákona o státní kontrole vyplývá pro pracovníky živnostenského úřadu zejména povinnost vyhotovit o kontrole protokol s předepsanými náležitostmi. Zaměstnanci živnostenského úřadu mohou při výkonu kontrolní činnosti pořizovat obrazové nebo zvukové záznamy, dále jsou

oprávněni si ke kontrole přizvat zástupce dalších orgánů či osob určených zvláštními předpisy. Právo přizvat si ke kontrole třetí osobu zákon přiznává i kontrolované osobě. Pokud jsou při kontrole zjištěny nedostatky, může živnostenský úřad uložit kontrolované osobě povinnost jejich odstranění. Konstrukcí jde o fakultativní prostředek, jehož použití závisí na správním uvážení živnostenského úřadu. Případné rozhodnutí je pak vydáno ve správním řízení a je tedy proti němu přípustné odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Jeho obligatorní náležitostí je stanovení lhůty pro nápravu zjištěných nedostatků.

3.1.1. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Při podnikatelské činnosti se právnické a podnikající fyzické osoby setkávají po celou dobu své činnosti s příjemnými a méně příjemnými věcmi. Jednou z méně příjemných věcí pro podnikatele je **živnostenská kontrola**. Většina podnikatelů ji chápe jako nutné zlo, které musí přetrpět při své podnikatelské činnosti z důvodu dodržování živnostenskoprávní úpravy.

Živnostenská kontrola a správní delikty jsou upraveny ŽZ, a to v části páté. Hlava I je zaměřena na živnostenskou kontrolu a Hlava II na správní delikty.

Podle ustanovení § 60a ŽZ provádějí živnostenskou kontrolu v rámci své působnosti živnostenské úřady, které sledují, zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené ŽZ, ustanoveními zvláštních právních předpisů vztahujícími se na živnostenské podnikání, podmínky při poskytování služeb podle § 69a a na podmínky provozování živnosti uložené v rozhodnutí o udělení koncese. Při kontrole plnění povinností, které vyplývají podnikateli pro provozování živnosti ze zvláštních předpisů, může živnostenský úřad vyžadovat od podnikatele doklady o splnění těchto povinností.(4)

Pro úplnost je dobré dodat, že kontrola se týká všech živností, které se rozdělují na živnosti koncesované a živnosti ohlašovací, mezi které náleží živnost volná, živnosti řemeslné, živnosti vázané.

Živnosti řemeslné, vázané a koncesované jsou dány výčtem v příloze 1 až 3 k ŽZ, v příloze 4 ŽZ je uvedena živnost volná, pod názvem: „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 ŽZ“ a je v ní zahrnuto 80 oborů činností.

§ 60b ŽZ - Kontrolní činnost v rámci živnostenské kontroly vykonávají zaměstnanci živnostenských úřadů. Při kontrolní činnosti mohou zaměstnanci provádějící kontrolu pořizovat též zvukové a obrazové záznamy. Ke kontrole mohou být přizváni zástupci dalších orgánů a osob určených zvláštními právními předpisy. (4)

Technické prostředky jsou uvedeny v kapitole 4 diplomové práce. Při plánování kontrolní činnosti je někdy vhodné spolupracovat se zástupci jiných kontrolních orgánů z několika důvodů. Z důvodu nadměrného zatěžování podnikatelů kontrolami ze strany státní správy a samosprávy, ale i z důvodu kompetencí.

Nejčastější spolupráce je s Českou obchodní inspekcí /dále jen „ČOI“/ s níž jsou plánovány i společné kontroly vždy na pololetí a pro vybrané oblasti podnikání. Tyto kontroly se následně vyhodnocují. Při provádění živnostenské kontroly, zejména na tržistiších, je poměrně častá spolupráce i s Celní správou a Policií ČR, kde jmenované ozbrojené složky slouží i jako ochrana kontrolorům a inspektorům před napadením ze strany kontrolovaných osob, nejčastěji trhovců.

Společné kontroly živnostenského úřadu a ČOI se uskutečňují na základě - Dohody o koordinaci kontrolní činnosti ze dne 09.03.2007 mezi ČOI a Odborem živností Ministerstva průmyslu a obchodu a dohody ze dne 12.12.2007 mezi ústřední ředitelkou ČOI a ředitelem Odboru živností Ministerstva průmyslu a obchodu. Na základě tohoto společného ujednání se stanovují na každé pololetí oblasti kontroly. Pro II. pololetí roku 2009 byly stanoveny tyto oblasti:

- Hostinská zařízení
- Letní rekreační zóna – koupaliště, kempy apod.
- Podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady

- Výroba a obchod a služby neuvedených v přílohách č. 1 až 3 ŽZ – nakládání s odpady (vyjma nebezpečných)
- Vánoční prodej – obchodní centra, tržnice apod.

Společné kontroly na Živnostenském úřadě Magistrátu města Ústí nad Labem se realizují každý třetí týden v měsíci ve čtvrtek. Společné kontroly s Celní správou, Policií České republiky nebo Městskou policií se realizují po vzájemné dohodě vedoucích pracovníků nebo na základě písemné žádosti.

§ 60c ŽZ - *Podnikatel je oprávněn přizvat v průběhu kontroly jím zvolenou třetí osobu. Nepřítomnost třetí osoby není důvodem k přerušení kontroly.* (4, s. 28) Využití tohoto ustanovení opravňuje kontrolovanou osobu, aby si přizvala ke kontrole takovou osobu, která podá kontrolorovi požadované informace o skutečném stavu nebo splnění povinností týkající se podnikatelské činnosti kontrolované osoby. Tyto osoby jsou převážně z řad zaměstnanců nebo společníků při podnikání.

§ 60d ŽZ – (1) *Živnostenský úřad může rozhodnutím uložit podnikateli odstranění nedostatků zjištěných při provozování živnosti.*

(2) *V rozhodnutí podle odstavce 1 stanoví k odstranění nedostatků přiměřenou lhůtu.*

(3) *Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Odvolání nemá odkladný účinek.* (4, s. 29)

Zaměstnanci živnostenského úřadu využívají uvedeného ustanovení v rozhodnutí, ve kterém ukládají odstranit nedostatek, např. předložit doklad o způsobilosti provozovny.

Správní delikty v ŽZ jsou děleny podle toho, kdo je spáchal. Přestupky můžou spáchat fyzické osoby /dále jen „FO“, které jsou uvedeny v § 61 ŽZ, a správního deliktu se dopouštějí právnické /dále jen „PO“/ a podnikající fyzické osoby /dále jen „PFO“/ uvedeny v § 62 ŽZ.

Nepodnikající fyzická osoba se protiprávním jednáním **dopustí přestupku**. Uvedené přestupky v § 61 ŽZ jsou rozděleny do 3 odstavců a přestupky uvedené v odstavci 1 lze řešit v blokovém řízení uložením pokuty až do výše 5 000 Kč, podle § 61 odst. 5 ŽZ.

HLAVA II
Správní delikty

§ 61

Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 13 odst. 2,

1. jako osoba uvedená v § 13 odst. 1 písm. a) až d) neoznámí, že hodlá pokračovat v provozování živnosti, nebo

2. jako osoba uvedená v § 13 odst. 1 písm. b) až d) neprodleně neustanoví odpovědného zástupce, nebo

b) jako správce dědictví neustanoví odpovědného zástupce podle § 13 odst. 3.

(2) Fyzická osoba se dopustí přestupku dále tím, že doloží nepravdivé čestné prohlášení podle § 46 odst. 1 písm. a) nebo b).

(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku dále tím, že provozuje živnost, která je

a) živností volnou, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění,

b) předmětem živnosti řemeslné nebo vázané, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění, nebo

c) předmětem živnosti koncesované, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění.

(4) Za přestupek lze uložit pokutu

a) do 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,

b) do 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2,

c) do 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. a),

d) do 750 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. b),

e) do 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. c). (4)

Přestupky nepodnikajících fyzických osob uvedené v odstavci 3 a stejné správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob uvedené v § 63 odst. 1 ŽZ jsou po

novela ŽZ ohodnoceny stejně vysokou částkou. V současné době, když kontrolor zjistí neoprávněné podnikání, lze uložit stejnou pokutu jak fyzické osobě tak právnické a podnikající fyzické osobě.

Rozdíl bude pouze ve vedení řízení, kde se u nepodnikajících fyzických osob neoprávněné podnikání postihuje podle ŽZ a procesně se postupuje podle zákona přestupkového. Při odhalení neoprávněného podnikání PO a PFO jsou tyto subjekty pokutovány dle ŽZ ve správním řízení, které se procesně řídí správním řádem.

Výraz „**neoprávněné**“ podnikání u **nepodnikajících fyzických osob** znamená, že **provozuje** činnost, která je živností volnou, předmětem živnosti řemeslné, vázané nebo koncesované, **aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění**, a jedná se o **přestupek**. Výraz neoprávněné podnikání lze použít i pro PO a PFO, rozdíl je pouze v tom, že u těchto osob se jedná o **správní delikt**.

Přestupky uvedené v § 61 ŽZ se výlučně použijí u nepodnikajících FO, nebo-li fyzická osoba, která není podnikatelem. Pro uložení sankce se postupuje podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, /dále jen „přestupkového zákona“/ a podpůrně se použije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, /dále jen „správní řád“/ (§ 51 přestupkového zákona).

Pokutu lze uložit v blokovém řízení do výše 5 000 Kč pouze v případech uvedených v § 61 odst. 1 ŽZ. Pokud nepodnikající FO doloží nepravdivé čestné prohlášení nebo provozuje živnost, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění. Uloží se pokuta příkazem podle § 87 přestupkového zákona nebo v klasickém přestupkovém řízení. Dále lze užít sankce podle § 11 přestupkového zákona, za podmínek stanovených přestupkovým zákonem – napomenutí, případně propadnutí věci. Zákaz činnosti nelze vyslovit, protože z § 14 přestupkového zákona plyne, že tuto sankci lze za přestupek uložit pouze tehdy, je-li to výslovně v zákoně stanoveno (podle § 11 odst. 2 přestupkového zákona nelze napomenutí uložit spolu s pokutou).

V § 2 odst. 1 přestupkového zákona je přestupek definován
- jako zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti

- a je za přešupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštní právních předpisů, anebo trestný čin.

Podle § 3 přešupkového zákona platí zásada, že k odpovědnosti za přešupek postačí zavinění z nedbalosti (vědomá a nevědomá), nestanoví-li přešupkový zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

Přešupkový zákon uvádí v § 20 zánik odpovědnosti za přešupek. Přešupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání 1 rok, nelze jej též projednat, popřípadě uloženou sankcí nebo její zbytek vykonat, vztahuje-li se na přešupek amnestie. Do běhu této lhůty se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle zvláštního právního předpisu.

Správní delikty PO a PFO jsou uvedeny v § 62 odst. 1 ŽZ (viz příloha výčet správních deliktů). Pokud kontrolor zjistí porušení povinností živnostenskoprávní úpravy a jedná se o správní delikt, může kontrolor po kontrole kontrolované osobě (PO nebo PFO) podle § 62 odst. 3 ŽZ uložit pokutu do výše 5 000 Kč v blokovém řízení, je-li porušení povinnosti spolehlivě zjištěno a PO nebo PFO je ochotna pokutu zaplatit.

Zjištěním správního deliktu při kontrole nastane kontrolorovi po seznámení se s protokolem a jeho podepsáním kontrolovanou osobou a uplynutí lhůty pro podání námitek, případně po ukončení námitkového řízení další jednání, a to uložení sankce za správní delikt. Za správní delikt uvedený v § 62 odst. 1 ŽZ může kontrolor uložit PO a PFO pokutu do 5 000 Kč v blokovém řízení je-li porušení spolehlivě zjištěno a PO nebo PFO je ochotna pokutu zaplatit.

Informace o uložení blokové pokuty nebo odmítnutí kontrolovanou osobou zaplatit blokovou pokutu nesmí být uvedena v protokolu z důvodu námitek, protože proti všemu, co je uvedeno v protokolu, by mohla kontrolovaná osoba podat námítky. Seznámení se s protokolem a převzetí kopie nebo stejnopisu protokolu potvrdí kontrolovaná osoba svým podpisem. Pouze, odmítne-li se kontrolovaná osoba seznámit

s kontrolním zjištěním uvedeným v protokole nebo odmítne toto seznámení potvrdit svým podpisem, vyznačí se tyto skutečnosti do protokolu.

Kontrolor ukládá blokovou pokutu za každý správní delikt, který prokazatelně zjistil a zapsal do protokolu. Při zjištění dvou a více správních deliktů (§ 62 odst. 1 ŽZ) uloží za každý správní delikt blokovou pokutu. Pokuta se musí uložit vždy při jakémkoli zjištění správního deliktu, nezáleží na úvaze kontrolora. Kontrolor uváží pouze výši pokuty.

Po novele ŽZ především novelizovaného § 62 ŽZ se tyto správní delikty použijí pouze na PO a PFO. Když se nebude jednat o pokutu ukládanou v blokovém řízení (§ 62 odst. 3 ŽZ), je pokuta uložena vždy, nemá-li kontrolor možnost v rámci své úvahy dospět k závěru, že pokutu neuloží (s výjimkou § 64 odst. 1 ŽZ). Uvážení se týká výše pokuty a hodnocení důkazů.

Příklad : při kontrole bylo zjištěno porušení § 17 odst. 3, § 31 odst. 12 a § 49 odst. 1 ŽZ. Kontrolor uloží kontrolované osobě za uvedené porušení ŽZ 3 pokuty v blokovém řízení podle spáchaného správního deliktu uvedeného v § 62 odst. 1 - 1 000 Kč za písm. e) ŽZ, 1 000 Kč za písm. r) ŽZ a 2 000 Kč za písm. w) ŽZ souhrnná pokuta bude ve výši 4 000 Kč. Celková pokuta je složena z dílčích, protože živnostenskoprávní úprava po novele neumožňuje uložit pokutu při souběžném porušení ŽZ kontrolovanou osobou za nejprůšnější možné porušení.

Při odmítnutí zaplatit blokovou pokutu na místě se s kontrolovanou osobou zahájí při porušení 3 správních deliktů jedno řízení z důvodu rychlosti a hospodárnosti, jehož výsledkem bude vydání jednoho rozhodnutí. Ve výroku rozhodnutí jsou uvedeny 3 výroky o uložení sankce tj. tolik výroků kolik je správních deliktů, ale pouze 1 x uložení nákladů řízení. Na závěr výroku je doporučováno Krajským úřadem uvádět celkovou výši uložených sankcí a nákladů řízení.

Při určení výměry pokuty PO a PFO se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl

spáchán.(4) Z výše uvedeného vyplývá, že kontrolor po zjištění správního deliktu musí zjistit další okolnosti, aby v souladu se zákonem uložil pokutu podle svého vědomí a svědomí.

K zjištění správního deliktu slouží především kvalitní příprava. Před samotnou kontrolou u kontrolovaného subjektu bude ze strany kontrolora provedena kontrola všech údajů oznámených PO a PFO živnostenskému úřadu více kapitola 5.4. Odpovědnost PO a PFO za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.(4)

Právník osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinností zabránila.(4, s. 30)

Výše uvedená citace byla do ŽZ zařazena při jeho novelizaci. Při kontrole se kontrolor setká s různými výmluvami, že za porušení ŽZ nemohou atd. Tato citace dává kontrolované osobě možnost **prokázat**, že za porušení povinností nemůže. Prokazování je na kontrolované osobě a kontrolor rozhodne po předložení všech důkazů, jestli kontrolovaná osoba vynaložila veškeré úsilí, aby zabránila porušení ŽZ.

Příjem z uložených pokut je příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost orgánu (tj. Statutární město Ústí nad Labem), který pokutu uložil.

3.1.2. Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů

Podnikatelé by měli vědět, že kontrola je zahájena jejím oznámením a předložením písemného pověření. Jednoduše lze říci, že kontrola je zahájena např. vstupem do provozovny oznámením kontroly těsně před jejím zahájením a předložením písemného pověření, které může mít charakter služebního průkazu. Další způsob může být písemné oznámení o tom, že kontrola se bude konat určitého dne a času na určité adrese v provozovně nebo na úřadě. V písemném oznámení kontrolor požádá o součinnost a uvede doklady, které požaduje předložit při kontrole.

Výkon živnostenské kontroly se řídí zákonem o státní kontrole. Tímto zákonem se řídí postup při výkonu kontroly a vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanou osobou při provádění kontrole z vlastního podnětu nebo na základě dožádání jiného orgánu.

Živnostenskou kontrolu vykonávají zaměstnanci Obecních živnostenských úřadů na základě písemného pověření (služební průkaz). *Kontrolor, u kterého jsou důvodné pochybnosti ve vztahu ke kontrolovaným osobám nebo předmětu kontroly k jeho nepodjatosti, nesmí provádět kontrolu. O podjatosti je kontrolor povinen bezprostředně informovat svého nadřízeného. Kontrolované osoby oznámí kontrolnímu orgánu skutečnosti nasvědčující podjatosti kontrolního pracovníka, jakmile se o těchto skutečnostech dozví.* (5) Vedoucí kontrolního orgánu rozhodne o podjatosti kontrolora bez zbytečného odkladu. Do rozhodnutí o podjatosti činí kontrolor pouze takové úkony, které nesnesou odklad. Proti rozhodnutí vedoucího o podjatosti nelze podat samostatné odvolání. (5)

Kontrolor je při kontrole oprávněn podle § 11 zákona o státní kontrole:

- a) vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly, nedotknutelnost obydlí je zaručena,
- b) požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží,
- c) seznamovat se s utajovanými informacemi, prokáže-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto informací, vydaným podle zvláštního právního předpisu,
- d) požadovat na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech,
- e) zajišťovat v odůvodněných případech doklady, jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů,

- f) požadovat, aby kontrolované osoby podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků,*
- g) v případě stanovených tímto zákonem ukládat pořádkové pokuty,*
- h) používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.(5)*

Každá kontrola má zjistit skutečný stav věci a kontrolní zjištění je kontrolor povinen podložit doklady.

Kontrolor má povinnost oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly a předložit pověření k provedení kontroly, šetřit práva kontrolovaných osob, zajištěné doklady prominou-li důvody vrátit, odebrané originální doklady zajistit proti ztrátě, zničení, zneužití nebo poškození, **o výsledku kontroly pořizovat protokol** a zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech při výkonu kontroly. Zbavení mlčenlivosti kontrolora může ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu.

Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly a v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činností a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly. Za zahájenou kontrolu se považuje okamžik, kdy se kontrolor prokáže služebním průkazem kontrolora příslušného živnostenského úřadu. Určitě je vhodné vzor služebního průkazu kontrolora vyvěsit na úřední desku nebo ho zveřejnit na webové adrese úřadu.

O kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.(5)

V protokolu je identifikován orgán, který provádí kontrolu, pracovníci provádějící kontrolu, označení kontrolované osoby, místo kontroly, datum a čas kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění a označení všech dokladů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontroloři, kteří provedli kontrolu, seznámí kontrolovanou osobu s obsahem protokolu a předají stejnopis protokolu oproti podpisu. Odmítne-li se kontrolovaná osoba seznámit s kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu, vyznačí se tyto skutečnosti do protokolu. Kontrolor nesmí opomenout při kontrole realizované na

dvě etapy zapsat do protokolu o výsledku kontroly všechna kontrolní zjištění, a to pozitivní i negativní, zjištěná v její první fázi za osoby přítomné kontrole, a následně tato uvést opět v druhé fázi kontroly za přítomnosti podnikatele, aby mohl podat námitky vůči veškerému zjištění v celém průběhu kontroly. *Proti protokolu může kontrolovaná osoba podat písemné a zdůvodněné námitky, a to ve lhůtě pěti dnů ode dne seznámení s protokolem, nestanoví-li kontrolní pracovník lhůtu delší.*(5)

Protokol o kontrolním šetření vypracovaný za přítomnosti jiné osoby než statutárního orgánu nebo podnikatele, se zasílá právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě na adresu sídla nebo místa podnikání. V průvodním dopise zaslaným spolu se stejnopisem nebo kopií protokolu je navíc kontrolovaná osoba poučena o možnosti podat námitku vůči protokolu do 5 dnů. Za počátek lhůty pro podání námitek vůči protokolu zaslaného poštou (dopis) se **považuje** den seznámení se skutečností, dle praxe den prokazatelného převzetí zásilky.

Zákon o státní kontrole ve své dosavadní právní úpravě toto neřeší.

Návrh : do současné právní úpravy zákona o státní kontrole by stačilo do § 16 odst. 2 výše citovaného zákona : *seznámení s protokolem a jeho převzetí potvrzují kontrolované osoby podpisem protokolu. Protokol předaný jinak než osobně se pro tento účel prvním dnem seznámení s protokolem považuje za prokazatelný den převzetí zásilky.*

Námitky za PFO může uplatňovat tato osoba nebo její zástupce. Za PO mohou podávat námitky osoby, které jsou oprávněny za PO jednat, nebo její zástupce na základě předložené plné moci stejně jako je tomu u PFO.

O námitkách rozhoduje vedoucí kontrolního orgánu, kontrolor může o námitkách rozhodovat sám, pouze vyhoví-li v plném rozsahu, jinak do 7 dnů předloží námitky svému nadřízenému.

Pořádkovou pokutu může do výše 50 000 Kč uložit fyzické osobě, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost dle § 14 zákona o státní kontrole.

Pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně, když ani ve lhůtě nově stanovené nebyla splněna výše vedená povinnost. Úhrn pokuty nesmí přesáhnout částku 200 000 Kč.

Náklady vzniklé při provádění kontroly nese orgán, který realizuje kontrolní šetření, a náklady vzniklé kontrolované osobě při realizaci kontrolního šetření nese tato osoba mimo nákladů podle § 11 písm. h) zákona o státní kontrole.

Za totální prohru v boji s dodržováním zákonných předpisů však asi bude ze strany podnikatele a jeho společníků považována situace, kdy mu poštovní doručovatel předá písemnost živnostenského úřadu, z níž bude patrné, že s ním bylo a jak jinak, než právě na základně nevalných výsledků provedené kontroly, zahájeno **správní řízení**. Samozřejmě ve věci uložení pokuty. V tomto případě pak postiženému podnikateli zřejmě nezbude již nic jiného, než aby se připravil na sled věcí příštích. A to vše jen proto, že u něj byla provedena živnostenská kontrola a byl zjištěn protiprávní stav. **(8)**

3.1.3. Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů.

Výkon veřejné správy je v oblasti živnostenského podnikání zajištěn soustavou správních orgánů, souhrnně označovaných jako živnostenské úřady. Jejich struktura, vzájemné vztahy, působnost a pravomoc je upravena zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „o živnostenských úřadech“/. Tento zákon funguje jako základ pro specifickou úpravu výkonu státní správy na úseku živnostenského podnikání.

Zákon o živnostenských úřadech vytváří třístupňovou soustavu Živnostenských úřadů. Tvoří ji Obecní živnostenské úřady, dále Krajské živnostenské úřady a na nejvyšším stupni Živnostenský úřad České republiky. Tyto úřady celkově zajišťují provádění ŽZ, kontrolu nad dodržováním stanovených podmínek pro provozování jednotlivých živností, ukládají sankce při jejich porušení, vedou živnostenský rejstřík a vykonávají další činnosti stanovené zákonem.

Soustava živnostenských úřadů

Na nejnižším stupni hierarchie živnostenských úřadů stojí Obecní živnostenské úřady. Jsou zřizovány pouze v obcích s rozšířenou působností, a to jako odbory obecních úřadů. Fungují jako první instance pro všechny druhy živností ohlašovacích i koncesovaných. Do jejich pravomoci a působnosti náleží výkon činností v rozsahu stanoveném ŽZ, plní též úkoly stanovené zvláštními právními předpisy. Dále jsou oprávněny provádět živnostenskou kontrolu a v případě zjištěných nedostatků nebo porušení zákona ukládat pokuty. V rámci působnosti svého správního obvodu jsou Obecní živnostenské úřady provozovatelem živnostenského rejstříku a vybrané Obecní živnostenské úřady plní funkci jednotného kontaktního místa podle zákona č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, ve znění pozdějších předpisů.

Jako druhý stupeň soustavy živnostenské státní správy jsou zákonem ustanoveny Krajské živnostenské úřady. Jsou jimi odbory krajských úřadů, do jejichž správního obvodu náleží celé území daného kraje. V tomto obvodu vykonávají řídicí, kontrolní a metodickou činnost a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst, vůči všem Obecním živnostenským úřadům do něj náležejícím. Krajské živnostenské úřady jsou v postavení II. instance vůči rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu. Obecním živnostenským úřadům ve svém obvodu mohou také nařídít provedení živnostenské kontroly. Při své činnosti spolupracují s příslušnými správními úřady podle odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, dále s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími. Do pravomoci Krajských živnostenských úřadů náleží oprávnění vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření, mimoto plní také další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy. V působnosti svého obvodu jsou provozovateli živnostenského rejstříku.

Zvláštní právní úprava platí na území hlavního města Prahy. Zde na prvním stupni působí živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města

Prahy. Jako druhá instance působí živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy.

Nejvyšším orgánem státní správy na úseku živnostenského podnikání je Živnostenský úřad České republiky. Tento úřad však dosud nebyl zřízen. Do doby jeho zřízení je výkonem činností v jeho působnosti pověřeno Ministerstvo průmyslu a obchodu. Živnostenský úřad České republiky (resp. Ministerstvo průmyslu a obchodu) rozhoduje o odvoláních proti prvoinstančním rozhodnutím Krajských živnostenských úřadů, kterým může též nařídit provedení živnostenské kontroly. Vykonává vůči nim také řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost. Mimoto zpracovává koncepce v oblasti živnostenského podnikání a je správcem živnostenského rejstříku. Na úseku živnostenského podnikání spolupracuje s příslušnými správními úřady, od nichž je také oprávněn vyžadovat potřebná stanoviska a vyjádření. V zákonem stanovených případech je oprávněn rozhodovat jako správní orgán první instance a plní i další úkoly stanovené zvláštními zákony.

3.1.4. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, /dále jen „o ochraně spotřebitele“/ se vyznačuje podmínkami v podnikání významné pro ochranu spotřebitelů, vztahující se na nabízení a prodej výrobků a na nabízení a poskytování služeb na území České republiky.

Dozor nad dodržováním povinností stanovených v § 9 až 13, § 14 odst. 2, § 14a až 16 a § 18 zákona o ochraně spotřebitele v oblasti obchodu a služeb provádějí též Obecní živnostenské úřady, příslušné podle umístění provozovny. Nelze-li určit místní příslušnost podle umístění provozovny, provádějí dozor Obecní živnostenské úřady podle místa realizované činnosti.(7)

Kontrolor se při své kontrolní činnosti více či méně bude vždy setkávat s kontrolou dodržování zákona o ochraně spotřebitele. S výše uvedeného je patrné, že Obecní živnostenský úřad rozhoduje ve své působnosti pouze ve věcech výše uvedených paragrafů zákona o ochraně spotřebitele. Při zjištění jiného paragrafového porušení zákona o ochraně spotřebitele postupuje živnostenský úřad toto zjištění příslušnému dozоровému orgánu podle § 23 zákona o ochraně spotřebitele.

Kontrolou dodržování povinností dle zákona o ochraně spotřebitele, tak ŽZ nastává určitý paradox.

Příklad: Kontrolou bylo zjištěno, že podnikatel nevydává na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží. Povinnost vydávat na žádost doklady o prodeji zboží je uvedena v § 16 zákona o ochraně spotřebitele, ale i v § 31 odst. 14 ŽZ.

Při řešení výše uvedeného správního deliktu (porušení § 16 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele) může podle **§ 24 odst. 7 písm. o) zákona o ochraně spotřebitele** dozоровý orgán uložit pokutu do výše 1 mil. Kč.

Řešení správního deliktu § 24 odst. 7 písm. o) zákona o ochraně spotřebitele:

- 1) příkazem vydaným na místě lze uložit za výše uvedený správní delikt pokutu do výše 5 000 Kč
- 2) příkazem podle § 150 odst. 1 správního řádu lze uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč
- 3) klasickým správním řízením podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu

Řešení správního deliktu **§ 62 odst. 1 písm. s) ŽZ**

- 1) příkazem vydaným na místě lze uložit za výše uvedený správní delikt pokutu do výše 10 000 Kč
- 2) a 3) totožný se zákonem o ochraně spotřebitele
- 4) uložit pokutu do výše 5 000 Kč v blokovém řízení

V připravované novele v roce 2010 je daná povinnost § 14 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele přerazena do povinností uvedených v ŽZ.

4. Technické prostředky k realizaci živnostenské kontroly

4.1. Technické prostředky

Technické prostředky k realizaci kontroly jsou v 21. století již nutností, nikoli nějakým přepychem z důvodu provedení kontrolního šetření. Do technických prostředků lze zařadit notebook, diktafon, digitální fotoaparát a v ojedinělých případech lze použít i videokameru a samozřejmě PC techniku v kanceláři. Při nemožnosti použití notebooku nesmíme zapomenout na tužky a klasický papír s průpisným papírem k zaznamenání kontrolního šetření do protokolu, který i v dnešní digitalizované době je někdy jediným možným způsob, jak napsat dokument. Do technických prostředků se musí zařadit i služební vozidlo, aby se kontroloři mohli dostat do odlehlých lokalit daného regionu a provést tam kontrolu.

4.1.1. Technické prostředky v terénu

Technické prostředky v terénu vybere kontrolor podle typu kontroly a také podle toho, kde se kontrola bude realizovat. Kontrola realizovaná v sídle společnosti by měla být sepsána na notebooku, po dohodě by kontrolor mohl použít výpočetní techniku společnosti k vypracování a vytištění protokolu, což umožňuje zákon o státní kontrole. Vzor protokolu si kontrolor přinese na USB flash disku.

Kontrolované osoby jsou povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly.(5)

Při kontrolní činnosti mohou zaměstnanci provádějící kontrolu pořizovat též zvukové a obrazové záznamy.(4, s. 28)

Proto by se použití fotoaparátu mělo stát pro kontrolora samozřejmostí, buď před kontrolou, při šetření, nebo při samotné kontrole. Použití fotoaparátu a pořízení fotodokumentace při porušení právních předpisů se určitě hodí při kontrole a posléze i při projednání správního deliktu. Fotodokumentace prokazující spáchání správního

deliktu má i psychologickou výhodu při uložení sankce, kdy v 98% kontrolovaná osoba zaplatí pokutu v blokovém řízení na místě. Další výhodou je prokázání spáchání správního deliktu bez jakékoli pochybnosti, když při kontrole nebyla přítomná kontrolovaná osoba a porušení ŽZ je projednáváno po delší době. Při správním řízení fotodokumentace prokazatelně dokazuje zjištění uvedené v protokolu, o které se správní řízení opírá.

Pořizování fotodokumentace by mělo být samozřejmostí při kontrole na podnět, stížnosti nebo na žádosti jiného úřadu z důvodu prokazování nebo vyvrácení zjištění. Při postupování zjištění jinému úřadu je věrohodnější, když jsou skutečnosti podloženy fotodokumentací z šetření.

4.1.2. Technické prostředky na živnostenském úřadě

Technickými prostředky na úřadě jsou PC technika, tiskárna a kopírka. Při kontrole na živnostenském úřadě, kde bude kontrolor v kanceláři sám, lze použít diktafon, když kontrolor předpokládá problémy ze strany kontrolovaného subjektu. Tuto informaci musí kontrolor předem sdělit druhé straně a zaznamenat toto do protokolu. Technické prostředky se budou využívat nebo jsou využívány vždy před, při a po realizaci samotné kontroly na živnostenském úřadě při pořízení fotodokumentace, k dokazování, že kontrolovaný subjekt prokazatelně spáchal správní delikt. Dalším prostředkem, jehož výhodou je nezatěžování kontrolované osoby, je přístup do určitých registrů na základě požadavku živnostenského úřadu.

Jsou jimi např. živnostenský rejstřík, registr obyvatel z důvodu ověření trvalého bydliště, katastr nemovitostí, kdy podnikatel nemusí doložit užívací právo k místnostem provozovny a kontrolor může zjistit vlastníka nemovitosti a nezatěžovat tím samotného podnikatele. Nebo s pomocí údajů zjištěných z této evidence vyzvat majitele nemovitosti, zda má uzavřený smluvní vztah s určitým podnikatelem, který se v předmětné provozovně na adrese nemovitosti již delší dobu nezdržuje, neboť ho na uvedené adrese provozovny nemohli zastihnout spotřebitelé z důvodu vyřízení reklamace atd.

5. Charakterové vlastnosti kontrolora

5.1. Vlastnosti kontrolora

Vlastnost kontrolora živnostenského úřadu na úseku kontroly podnikatelů lze třídit dle jednotlivých temperamentových typů I. P. Pavlova, dále pak například podle vzdělání, věku, zkušeností a pohlaví. Každý kontrolor je osobností a nikdy nenajdeme dvě stejné osobnosti. Z tohoto důvodu je těžké nalézt ideálního kontrolora s ideálními vlastnostmi. V této podkapitole bude možné pouze poukázat, jaké vlastnosti by mohl kontrolor mít.

Žádný člověk nemá pouze vlastnosti jediného určitého typu. Vlastnosti nám jsou předurčeny geny již při vzniku jedince a další vlastnosti a schopnosti získáváme po celou dobu našeho života. Primárním faktorem jsou naši rodiče a jejich výchova, sekundárním činitelem je škola, zaměstnání a pracovní zkušenosti a dále kultura, věk a pohlaví. Z toho je patrné, že kontrolorem se člověk nerodí, ale vyvíjí, nebo-li vytváří se pomocí všech výše uvedených okolností.

K charakteristikám je nutné přidat týmovou práci, přičemž tato vlastnost by neměla být cizí žádnému kontrolorovi. Z vlastních zkušeností vím, že kontroloři nejsou všeznalí a v současné době při takovém přívalu všech právních předpisů a novel je možné, že se na něco zapomene. A týmová spolupráce je v tomto směru nenahraditelným pomocníkem.

Pracovními zkušenosti lze nazvat i kvalifikaci, přičemž **kvalifikace existuje pouze ve vztahu k určitému konkrétnímu pracovnímu místu, k určitému zaměstnání.** Proto nelze kvalifikaci z minulého zaměstnání brát jako doporučení k získání místa kontrolního pracovníka. Organizace nezíská vždy takového zaměstnance, který je již náležitě odborně připraven a je schopen v plné míře okamžitě vykonávat práci na novém pracovním místě, na něž byl přijat, a pro kontrolní činnost obzvlášť. Zpravidla

je nutné **přizpůsobit pracovní schopnosti** tohoto **zaměstnance specifickým požadavkům daného pracovního místa a kvalifikovaným přístupem vytvářet a formovat odpovídající vlastnosti nutné k provádění kontrol.**

5.2. Vzdělávání kontrolorů

Požadavek na vzdělání zaměstnance (kontrolor, úředník) je minimálně ukončené středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou, tedy formálně stupněm dokončeného školního vzdělání, neformálně pak objemem všech znalostí a dovedností, které si pracovník až dosud osvojil bez ohledu na to, zda jsou požadovány pracovním místem, které zastává, či nikoli.

Další znalosti budou požadovány podle zařazení zaměstnance do úřadu. Pro kontrolora na oddělení kontroly to jsou např. jazykové znalosti (komunikace, písemný projev, schopnost se vyjadřovat), ovládání výpočetní techniky, organizační schopnosti atd.

Nový zaměstnanec (kontrolor) Obecního živnostenského úřadu bude muset projít dalšími dvěma školeními (kurzy) :

- a) vstupní vzdělání
- b) zvláštní odborná způsobilost

Ad. a) Vstupní vzdělání je v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávních celků, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „úřednicích úsc“/, které je zaměřeno na nové zaměstnance (kontrolory, úředníky) územních samosprávních celků. Tito noví zaměstnanci budou na kurzu získávat informace a znalosti z problematiky státní správy a samosprávy. Tento kurz pro nové zaměstnance Magistrátu města Ústí nad Labem /dále jen „MmÚ“/ se uskutečňuje na Krajském úřadu Ústeckého kraje. Zaměstnanec (kontrolor) obdrží pozvánku na kurz „vstupního vzdělání“ na pozvánce je uveden datum a místo konání, program kurzu a obecné informace.

Ad. b) Zaměstnanec (kontrolor, úředník), který bude vykonávat správní činnost (živnostenská kontrola) stanovené vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, má povinnost a to do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru nebo ode dne, kdy začal vykonávat správní činnost - prokázat se osvědčením „zvláštní odborné způsobilosti“ /dále jen „ZOZ“/.

Kontrolora na zkoušku ZOZ přihlašuje zaměstnavatel na předepsaném formuláři. Jestliže kontrolor má z předchozího období již některou odbornou způsobilost (např: obecnou), uvede tuto skutečnost zaměstnavatel do přihlášky spolu s úředně ověřenou kopií osvědčení. Tento kontrolor vykoná písemnou a ústní zkoušku pouze z příslušné části ZOZ (např: zvláštní).

Povinnost prokázat ZOZ nemá kontrolor, který získal vzdělání v bakalářských nebo magisterských studijních programech stanovených vyhláškou č. 511/2002 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. O uznání rovnocennosti vzdělání rozhoduje na základě žádosti zaměstnance Ministerstvo vnitra. V případě uznání rovnocennosti vzdělání se tato skutečnost vyplní v příslušné části přihlášky.

Zkouška se člení na dvě samostatné vykonávané a hodnocené části – na písemnou 2x60 min. (test z obecné a zvláštní části, bez možnosti nahlédnout do právních předpisů) a ústní 2x15 min. (3 členná komise, obecná a zvláštní část s možností nahlédnout do vybraných právních předpisů). Úspěšné složení písemné zkoušky je předpokladem ústní zkoušky. Opakování zkoušky je možné nejdříve po 30 dnech, nejpozději však do 90 dnů ode dne zkoušky, při které kontrolor nevyhověl.

Další vzdělávání kontrolora se realizuje např. při změně zákona, programu atd. nutné k pracovní činnosti kontrolora. Tyto vzdělávací kurzy nebo školení jsou realizovány pouze formou přednesu teorie někdy pouze pro vedoucí pracovníky z důvodu finančních nákladů.

Další zvyšování vzdělání týkajícího se např. vysokoškolského studia bude pouze na rozhodnutí kontrolora samotného. Určitě je dobré vědět, že v **oblasti vzdělání** se formují základní a všeobecné znalosti a dovednosti, které umožňují člověku žít ve společnosti a v návaznosti získat a rozvíjet specializované pracovní schopnosti. Oblast vzdělání je tedy orientována v převážné míře na sociální rozvoj jedince a jeho schopností.

Z tohoto důvodu jsou vedoucí pracovníci důležitým faktorem sledování, zda jejich podřízení vyhovují kvalifikačním požadavkům pracovního místa, ale i stálého pozorování pracovního výkonu a pracovního chování svých podřízených. Právě oni jsou rozhodujícím subjektem v procesu identifikace potřeby vzdělání, rozhodují o tom, kdo a v jaké oblasti by měl **být školen**, podle úkolu svého zařazení spolurozhodují o **časové realizaci vzdělávání** a jsou poradci i pokud jde o **výběr nejvhodnějších metod vzdělávání**. Výrazně by se měli podílet na procesu **plánování vzdělávání**. Pokud jde o vlastní realizaci vzdělávání, pak na vedoucích leží odpovědnost za průběh i obsah **vzdělání na pracovišti**, v němž nezřídka fungují jako jediný a konečný **školitel**.

5.3. Komunikace při kontrole

Jedna z nejdůležitějších vlastností kontrolora při realizaci kontroly je komunikace. Dobře vedená komunikace mezi kontrolovanou osobou (PO nebo FO) a kontrolorem, by vždy měla vést ke zjištění odpovědi na všechny otázky týkajících se podnikatelské činnosti PO nebo PFO. Komunikace se vede ve všeobecné slušnosti mezi výše uvedenými osobami. Pro tento termín užíváme pojem sociální komunikace.

Sociální komunikace je vzájemné sdělování: v některých oborech používáme pojmu tok informací, někdy dialog. Dobré mluvení, zrovna tak jako dobrý písemný projev, je založen na komunikační strategii. (1)

Kontrolor používá verbální komunikaci v podobě mluveného slova, tak i písemnou komunikaci. Písemná komunikace se používá při oznámení zahájení kontroly, kdy

kontrolovaná osoba (PO nebo PFO) dostane na místo podnikání nebo sídlo dopis s oznámením o zahájení kontroly a žádosti o poskytnutí nutné součinnosti ze strany kontrolované osoby (PO nebo PFO). Dopis musí obsahovat označení správního orgánu a kontrolované osoby, právní předpisy, podle kterých se realizuje živnostenská kontrola (o živnostenských úřadech, ŽZ, o státní kontrole), datum kontroly, doklady a písemnosti nutné ke kontrole, jejichž výčet bude v dopise, poučení, datum a podpis kontrolora. Originál dopisu zůstává na úřadě ve spisové dokumentaci kontrolované osoby a stejnopis se zasílá kontrolované osobě (kap.6.2).

Důležitou písemnou komunikací je samotný protokol psaný ručně nebo pomocí výpočetní techniky. Při psaní protokolu ručně bude důležitý pravopis kontrolora, který je vizitkou kontrolora, protože originál záznamu kontrolního zjištění se zakládá do spisové dokumentace kontrolované osoby a stejnopis protokolu zůstane podnikateli samotnému.

Další možností je komunikace pomocí e-mailu. Tato komunikace nastane, např. když se podnikatel dozví z dopisu o termínu kontroly a ten mu z nějakého důvodu nevyhovuje. Pomocí emailu se dále může dohodnout termín kontroly, která byla přerušena z důvodu nepřítomnosti kontrolované osoby.

Dnes již běžně uvádějí podnikatelé své e-mailové adresy na jednotném registračním formuláři a tato komunikace bude v budoucnu více využívána a požadována i ze strany samotných podnikatelů. Vstupem stále mladších ročníků do podnikatelského sektoru se bude muset i veřejná správa, potažmo živnostenské úřady, této komunikaci přizpůsobit.

Verbální komunikací pomocí mluveného slova by při kontrole nemělo dojít k nedorozumění mezi kontrolorem (výdejcem) a kontrolovanou osobou (příjemce). Výdejce musí mluvit srozumitelně pro příjemce, používat takových slov, kterým příjemce rozumí, nepoužívat mnohovýznamová slova nebo neurčité výrazy. Příjemce by měl být pozorný, vyvarovat se citovým předsudkům a být nápomocný k efektivní komunikaci.

Neverbální komunikace je jednoduše řečeno mluva těla. Tato komunikace informuje o pocitech a postojích lidí a je dobře viditelná pro příjemce. Základními složkami neverbální komunikace jsou:

- a) mimika a pohledy (mimika vyjadřuje prožívání a pohledy jsou řeči očí),
- b) gestika (pohyb rukou, hlavy, těla atd.),
- c) proxemika (teritorium, vzdálenost mezi sebou a ostatními lidmi),
- d) haptika (hmatové podněty),
- e) postoje (držení těla, poloha rukou, hlavy, natočení těla atd.),
- f) předměty kolem nás (uspořádání kanceláře, oblečení, předměty).

Teprve, vezmou-li se verbální a neverbální signály jako celek, můžeme interpretovat s větší spolehlivostí. U neverbálního chování je třeba vycházet z toho:

1. že největší význam je kladen na neverbální projevy v oblasti obličeje a hlavy, (kontakt očima, pohledy),
2. na druhém místě jsou to pohyby rukou a paží,
3. a teprve potom pohyby a pozice těla a nohou. **(2)**

Spojení verbální a neverbální komunikace je pro příjemce důležité a to vtom, že se může dozvědět pomocí pozorovací techniky, zda druhá strana (výdejce) něco skrývá nebo nechce přímo odpovědět na otázku, tzn. odvádí úmyslně pozornost od tématu.

Další chybou při komunikaci je neschopnost naslouchání a vnímání a to jak ze strany výdejce tak příjemce. Může to být nadřazenost, projev emocí, skákání do řeči a jiné. Nasloucháním vytváříme atmosféru při komunikaci. Dobré je vědět, že ženy a muži vykazují rozdílné způsoby naslouchání.

Při vedení komunikace ze strany kontrolora pomocí zaměřených nebo otevřených otázek je důležitá zpětná vazba a to vtom, zda podnikatel porozuměl otázce, na kterou má pravdivě odpovědět.

Komunikace při kontrolní činnosti se liší podle kontroly a hlavně také podle toho, kdo je kontrole přítomen, zda podnikatel FO a to muž nebo žena, jednatel PO, prokura, a také podle stupně vzdělání a neméně důležitým faktorem je, zda jde o rodinnou společnost, kterou vede muž nebo žena. Všechny uvedené faktory mají vliv na komunikaci.

Dalším faktorem při komunikaci je **asertivní jednání**, které nezávisí pouze na slovech, ale i na neverbální komunikaci. Cílem asertivního jednání je zajistit vzájemnou otevřenou komunikaci mezi kontrolorem a kontrolovanou osobou. Důležité při kontrole je nejenom co sdělujeme, ale i jakým způsobem to sdělujeme druhé osobě a nezapomenout brát v úvahu práva druhého v jakékoli situaci.

Cílem jednání je vzájemná komunikace a respekt a vyhnutí se konfliktu - toho lze dosáhnout **prostředky** jako je pevný, vřelý a dobře modulovaný hlas kontrolora, upřímný pohled a uvolněná gesta. **Výsledkem** bývá důvěra mezi kontrolorem a kontrolovanou osobou, kdy můžeme lépe dosáhnout svých cílů při kontrole a vytvářet dobré vztahy, vyvarovat se vyvolání nepřátelství, hněvu a ztráty sebeúcty kontrolora tak i kontrolované osoby.

5.4. Příprava na kontrolu

Příprava na kontrolu má být důkladná a vyčerpávající, aby kontrolora při kontrole nic nepřekvapilo. Každá příprava bude vedena podle toho, na jakou kontrolu se kontrolor připravuje. Kontroly rozdělujeme vedoucí oddělení samostatně nebo na základě kontrolních akcí zaslané Krajským živnostenským úřadem, nebo Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Podle toho, jakou **sestavu** kontrolních akcí dostane kontrolor od vedoucího, se pak bude realizovat samotná příprava na kontrolu.

Sestava je seznam podnikatelských subjektů podle daných parametrů. Sestavu pro potřeby kontrolorů navrhuje vedoucí oddělení nebo jeho zástupce (pověřený pracovník) dle požadovaných údajů. Do sestav se pověřený pracovník dostane pomocí karty a přihlašovacího kódu. Po otevření v IS RŽP (informační systém registru živnostenského podnikání) **sestavy** pověřený pracovník zadá data, která jsou důležitá pro vytvoření sestavy.

Sestava podle názvu ulice v konkrétním městě (Masarykova ulice v Ústí nad Labem), buď pro všechny předměty podnikání (živnosti řemeslné, vázané, koncesované, pro živnost volnou), dále lze specifikovat, zda požadujeme provozovny, místa podnikání, sídla atd. U živností řemeslných, vázaných a koncesovaných lze specifikovat určitý **předmět podnikání** např. opravy silničních vozidel atd. U živnosti volné **nelze** určit, jaký **obor živnosti volné** požadujeme, což je velký nedostatek IS RŽP.

Vzor sestav:

Ústí nad Labem	ulice: Revoluční	aktivní provozovny PO a PFO
Ústí nad Labem	ulice: Revoluční	sídla a místa podnikání PO a PFO
Ústí nad Labem	ulice: Revoluční	aktivní provozovna: řemeslo PO nebo PFO
Ústí nad Labem	ulice: Revoluční	aktivní provozovna: opravy silničních vozidel

V sestavě podle zadaných požadavků je dále možné požadovat identifikační údaje o daných podnikatelských subjektech, např.: rodné číslo, kde nebyla kontrola 3 a více let atd. Všechny tyto údaje lze zadat do IS RŽP „**reporty**“ a do **24 hod** je sestava zaslána zpět dle vyplněných požadavků v elektronické podobě zadavateli. Vedoucí nebo pověřená osoba ji předá konkrétnímu kontrolorovi, který za celou sestavu zodpovídá a postupně ji vyhodnocuje. Po zpracování a vyhodnocení celé sestavy bude tato sestava předána zpět vedoucímu oddělení.

Základní příprava spočívá v ověření všech údajů ohlášených při vzniku podnikání.

U **PFO** se kontroluje bydliště, místo podnikání, předmět podnikání (zda se nezměnila právní úprava pro konkrétní předmět podnikání). Dále v jaké provozovně realizuje svojí podnikatelskou činnost. Ve spisové dokumentaci se kontrolor dozví, zda při ohlášení provozovny byla založena nájemní smlouva, a podle adres v IS RŽP si bude kontrolor moci zjistit, zda tam již někdo provozoval stejnou nebo jinou živnost. Tato kontrola v registru IS RŽP je pouze orientační (změna užívání nebo kolaudace).

Změny oproti původním údajům nahlášených kontrolovanou osobou týkající se bydliště nebo jména a příjmení budou ověřeny z přístupového rejstříku obyvatel vedeného Ministerstvem vnitra. Zjistí se datum případné změny a nové údaje o adrese, jméně či příjmení, které PFO neoznámila. U PFO „ženy“ se v rejstříku zjistí případná změna příjmení (sňatek).

Kontrolor by neměl zapomenout ověřit PFO v obchodním rejstříku, i když není povinností se zapsat do obchodního rejstříku. Určité předměty podnikání realizované PFO přímo určují povinnost se zapsat do obchodního rejstříku. Po novele ŽZ platí, že již zapsaná změna u obchodního rejstříku, se nemusí oznamovat živnostenskému úřadu.

U nájemní smlouvy uložené ve spisové evidenci podnikatele týkající se místa podnikání nebo provozovny si kontrolor zjistí její platnost atd. Pro ověření majitele nemovitosti podle listu vlastnictví slouží na úřadě MmÚ program GRAMIS. Tato kontrola v programu slouží kontrolorovi pro ověření uzavřeného užívacího práva mezi podnikatelským subjektem a vlastníkem nemovitosti na sídlo, místo podnikání nebo provozovnu.

Do všech registrů má kontrolor přístup buď pomocí karty, nebo přes své jméno a příjmení, a to ke snadnému ověření, kdo tyto informace požadoval a k jakému důvodu má informace sloužit, ale i z důvodu zneužití těchto registrů.

Všechny ověřené informace týkající se kontrolovaného subjektu jsou důležité. V živnostenském rejstříku se ověří další výskyt PFO, která může být odpovědným zástupcem pro jiný podnikatelský subjekt (po novele pro 4 subjekty) nebo zda se PFO nevyskytuje jako statuární orgán u právnické osoby.

U **PO** se ověřují stejné údaje jako u PFO. Platí, že čím více má PO jednatelů, tím rozsáhlejší bude ověřování jednotlivých osob. U PO se povinně uvádí právní forma podnikání (s.r.o., a.s., v.o.s. atd.) a velikostí firmy. Velká společnost s větším množstvím předmětů podnikání má i větší administrativní aparát, neboli více osob v managementu. Je to dáno tím, že na každý předmět podnikání mají svého odpovědného zástupce, který je ve většině případů v pracovně právním vztahu, i když to není povinností. Počet těchto odpovědných zástupců může narůstat podle toho, kolik má společnost divizí, poboček, tzv. provozoven podle ŽZ. Důležitá je kontrola v obchodním rejstříku. Oznámená změna je elektronicky zaslána živnostenskému úřadu, který ve svém živnostenském rejstříku provede tuto změnu automaticky.

Pomocí výskytu v IS RŽP přes rodné číslo u PFO nebo statutárního orgánu PO se kontrolor dozví, kde všude se vyskytuje. Kontrolovaná osoba (PO nebo PFO) se např. dozví z výskytu, že dosud je vedena jako odpovědný zástupce k předmětu podnikání u PO nebo PFO, kde se domnívala, že je již vymazána. Dále se kontrolovaná osoba dozví, že je stále zapsána v obchodním rejstříku jako jednatel/ka právnické osoby, ze které před lety odešel/a (jako jednatel i společník).

V určitých případech se stává, že po ověření kontrolované osoby v registru obyvatel se kontrolor dozví, že ověřovaná osoba je již po smrti a dědicové, zda vůbec jsou, neoznámili tuto skutečnost živnostenskému úřadu. Takový podnikatel může být v evidenci i několik let.

Zjištěný výskyt osob v IS RŽP je ve větší míře z řad podnikatelů vnímán jako vstřícné gesto ze strany kontrolorů, kteří podnikatelům poradí jak vyřešit danou situaci. Tyto většinou promlčené (po 3 letech) povinnosti živnostenskoprávní úpravy se řeší většinou po kontrole, ale někdy není na škodu probrat tyto skutečnosti před kontrolou, vše záleží na kontrolorovi, aby navázal kontakt s kontrolovanou osobou (PO nebo PFO) a navodil atmosféru vhodnou pro samotnou kontrolu.

Kontrolor se musí připravit na kontrolu podle toho, zda bude probíhat v sídle společnosti - v prostředí, které může být silnou stránkou kontrolované osoby, nebo v provozovně, která může být jak silnou tak i slabou stránkou, co se týká prostředí

prováděné kontroly. Výhodou pro kontrolora by měla být kontrola na úřadě, tzv. kontrola s písemným oznámením, kdy dotyčná kontrolovaná osoba má pouze základní informace o obsahu kontroly, čeho se kontrola bude týkat. Kontrolor nesmí tuto kontrolu podcenit, co se týká zjištění všech informací o kontrolovaném subjektu, protože by se mu to mohlo vzápětí nevyplatit. Musí přesně vědět, co požadovat a jaké doklady má kontrolovaný subjekt předložit ke zjištění všech požadovaných skutečností. Další důležitou věcí je zjištění informací ze šetření (sídlo, místo podnikání, provozovna, realizovaná činnost) a z fotodokumentace.

Přípravu před kontrolou nelze zlehčovat ani zanedbávat. Právní předpisy se neustále mění, novelizují, rozšiřují a z tohoto důvodu kontrolor musí neustále sledovat právní předpisy, které souvisejí s podnikatelskou činností. I když kontrolor nemá pravomoc dotyčný právní předpis kontrolovat, má ale oznamovací povinnost ve věci podezření na porušení tohoto právního předpisu.

Již v přípravné fázi kontroly, musí kontrolor dopředu předpokládat a připravit se na to, že dotyčnou kontrolovanou osobu nemusí v provozovně zastihnout nebo kontrolovaná osoba realizuje činnost bez živnostenského oprávnění nebo u živnosti volně realizuje obor, jako např.: „zastavárenská činnost a maloobchod s použitým zbožím“, kde je nutnost znalosti zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů z důvodu identifikačních údajů uvedených v § 5 téhož zákona.

Z tohoto důvodu se kontrolor musí připravit ne na jednu nebo dvě konkrétní kontroly, ale i na všechny možné eventuality realizované kontrolovanou osobou a na všechny podnikatele (kontrolované osoby) v dané sestavě a vždy mít připraveny přílohy ke kontrole.

Přílohou ke kontrole mohou být vybraná ustanovení týkající se zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 253/2008 Sb., výše uvedeného, zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů atd.

Jednotlivé kontroly musí být zapsány v IS RŽP nejpozději 10. den následujícího měsíce z důvodu evidence kontrol. Kontrolní pracovník zapisuje požadované údaje z kontroly do IS RŽP např. porušení povinností, sankce atd. Tyto údaje jsou nutné pro další kontrolní činnost jiných živnostenských úřadů, které budou kontrolovat stejného podnikatele.

Tyto plánované kontroly „narušují“ podněty od občanů, podnikatelů nebo úřadů. Podněty na MmÚ vyřizuje kontrolní odbor. Před zasláním odpovědi jsou tyto podněty postoupeny jednotlivým odborům (např. stavební, živnostenský odbor a odbor životního prostředí). Tyto odbory prověří, zda skutečnosti uváděné i v anonymních podnětech se zakládají na pravdě a zda nedochází k porušování živnostenskoprávní úpravy nebo jiných právních předpisů podle dozorových pravomocí jednotlivých odborů.

Po šetření na místě nebo kontrole na sídle, místě podnikání nebo v provozovně vypracuje určený kontrolor písemnou zprávu pro odbor kontroly. V písemné zprávě se zpravidla uvádí, zda bylo zjištěno porušení ŽZ a jak se vše vyřešilo nebo se uvede, že uváděné skutečnosti v podnětu se nezakládají na pravdě. To se převážně vyskytuje při špatných sousedských vztazích, neuznání reklamace atd.

Kontrolní a správní oddělení není pouze represivní složkou živnostenského úřadu, ale v mnoha věcech i poradním oddělením pro podnikatele a širokou veřejnost, hlavně při změnách právních předpisů. Žádný z podnikatelů, který se v úřední době dostavil na živnostenský odbor MmÚ, nebyl odmítnut a jeho požadavku se vždy někdo z řad zaměstnanců věnoval. Buď okamžitě, nebo písemně pokud to žadatel požaduje.

5.5. Uložení sankce za správní delikty a přestupky

Po novele ŽZ jsou správní delikty uvedeny pro PO a PFO v § 62 odst. 1 ŽZ a přestupky jsou uvedeny u nepodnikajících FO v § 61 odst. 1 ŽZ. K uložení sankce za správní delikt nebo přestupek bude kontrolor přistupovat, až když kontrolou

prokazatelně zjistí porušení ŽZ a správní delikt nebo přestupek nezanikl (kap. 3.1.1.), nebo když kontrolovaná osoba neprokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby k porušení právních povinností zabránila.

V prvním stupni projednávají správní delikty Obecní živnostenské úřady podle § 64 odst. 4 ŽZ.

5.5.1. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Správní delikty uvedené v § 62 odst. 1 ŽZ se dají řešit několika způsoby,

Nejjednodušší způsob bude uložení pokuty do 5 000 Kč v blokovém řízení, je-li porušení povinností spolehlivě zjištěno a PO nebo PFO je ochotna pokutu zaplatit na místě. Kontrolovaná osoba musí být poučena, že proti zaplacení pokuty v blokovém řízení nelze podat odvolání.

Další z možností uložení pokuty za prokazatelné zjištění porušení ŽZ je **příkaz na místě (§ 150 odst. 5 správního řádu)**, který je obdobou blokové pokuty z důvodu, že takto vyřčený příkaz na místě je pravomocný a vykonatelný, u příkazu na místě zaplatí kontrolovaná osoba **náklady řízení (paušálně 1 000 Kč)**, za porušení svých povinností. Kontrolor uloží pokutu podle výše uvedeného paragrafu maximálně do výše 10 000 Kč.

Dalším řešením, pokud podnikatel odmítne zaplatit pokutu v blokovém řízení, je **příkaz**. Příkaz podle § 150 odst. 1 správního řádu se sepíše na MmÚ. U tohoto příkazu lze uložit pokutu podle § 62 odst. 2 ŽZ, samozřejmostí budou náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Tento příkaz bude končit poučením o marnosti podání odporu proti příkazu. Odpor může podat jen osoba, jíž se ukládá povinnost, podání odporu má za následek zrušení příkazu a dále se pak pokračuje standardním způsobem končícím vydáním meritorního rozhodnutí. Pro vydání příkazu může být jediným podkladem protokol z kontrolního šetření pořízený podle zákona o státní kontrole.

Posledním řešením je klasické správní řízení.

Rozdílné řešení vyžaduje neoprávněné podnikání, ne co do výše pokuty, které byly sjednoceny jak pro nepodnikající FO, tak pro PO a PFO, ale co způsobu vedení řízení.

Při zjištění neoprávněného podnikání (kap. 3.1.1. strana 16) je nutné postupovat svědomitě, aby se z předložených dokladů dalo prokazatelně posoudit, zda jde o neoprávněné podnikání podle ŽZ, nebo zda se jedná o podezření ze spáchání trestného činu podle § 118 odst. 1 a 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů / dále jen „trestní zákon“. V trestním zákonu je uvedeno, že ten, kdo neoprávněně ve větším rozsahu poskytuje služby nebo provozuje výrobní či jiné výtěžné podnikání a používá-li k činu pracovní sílu nebo získá-li takovým činem značný prospěch, se dopustí trestného činu „neoprávněného podnikání“ (§ 118 trestní zákon).

Značný prospěch je definován v § 89 odst. 11 trestního zákona, kde se rozumí - značnou škodou dosahující částky nejméně 500 000 Kč a více **škodu** lze obdobně použít za určení **prospěchu**. Neoprávněným podnikáním podle ŽZ je správní delikt tím, že PFO a PO provozuje činnost, která je živností volnou, řemeslnou, vázanou a předmětem živnosti koncesované, aniž by pro tuto živnost měl živnostenské oprávnění.

K neoprávněnému podnikání ve smyslu trestního zákona je nutno uvést, že přísnější trestní sazbou je postihován ten, kdo k takovému podnikání použije jiného, jeho pracovní síly anebo získá značný prospěch, tedy prospěch převyšující 500 000 Kč. **(6)**

Po zjištění, že se jedná o správní delikt uvedený v § 63 odst. 1 ŽZ zahájíme správní řízení, buď klasické nebo příkazní. Nutno dodat, že když se zjistí neoprávněné podnikání (kap. 3.1.1. strana 16) pro více živností např. pro předmět podnikání zednictví a truhlářství, uloží se dvě pokuty za každý předmět podnikání samostatně, a nakonec bude uvedena souhrnná pokuta, např. velkoobchod a maloobchod 7 000 Kč, a truhlářství 15 000 Kč souhrnná pokuta činí 22 000 Kč. Za správní delikt § 63 odst. 1 ŽZ může kontrolor uložit pokutu účastníkovi řízení, za podnikání bez živnostenského oprávnění pro

živnost volnou do 500 000 Kč a pro

živnost řemeslnou nebo vázanou do 750 000 Kč a pro

předmět živnosti koncesované lze uložit pokutu do **1 000 000 Kč**.

Při určení výše pokuty kontrolované osobě při neoprávněném podnikání, bude muset kontrolor zjistit celkový rozsah porušení § 63 odst. 1 ŽZ a to z účetních dokladů, objednávek, svědecké výpovědi atd. Důslednou kontrolou všech podkladů bude poté konstatováno celkový rozsah neoprávněného podnikání a identifikace konkrétního předmětu podnikání. Důsledná kontrola je důležitá při stanovení výše pokuty podle § 63 odst. 2 ŽZ nebo při posouzení zda se nejedná o podezření ze spáchání trestného činu.

Po novele ŽZ byla změněna odpovědnost PO a PFO za neoprávněné podnikání a to, že správní delikt zaniká do 3 let ode dne, kdy byl spáchán nebo správní orgán nezahájil do 1 roku řízení ode dne, kdy se o něm dozvěděl.

Před novelou ŽZ byla jednoroční lhůta stejná, ale tříletá lhůta byla pětiletá ode dne, kdy k porušení došlo, u pokračujícího neoprávněného podnikání, nejpozději 5 let od doby, kdy neoprávněné podnikání ještě trvalo.

Nově se ustanovení § 61 ŽZ vztahuje na nepodnikající FO. Detaily postupu jsou uvedeny v přestupkovém zákoně. Přestupkem je porušení uvedené v § 61 ŽZ ze strany nepodnikající FO, která není podnikatelem podle ŽZ. Jednoduše řečeno, přestupku se může dopustit jakýkoli občan České republiky (bez živnostenského oprávnění), který porušuje živnostenskoprávní úpravu.

Neoprávněné podnikání (kap. 3.1.1. strana 16) nepodnikajících FO se dokazuje stejně jako u PO a PFO. U nepodnikající FO, která vystupuje jako podnikatel a vystavuje za svojí činnost spotřebitelům nebo zákazníkům účetní doklady, je prokázání neoprávněné činnosti jednodušší.

Problematické je dokázat nepodnikající FO, ale i PO a PFO, že podniká podle ŽZ a naplňuje všechny skutkové podstaty § 2 ŽZ a provozuje činnost, která je živností volnou, řemeslnou, vázanou nebo koncesovanou **bez prokazatelných dokladů**. Jediný způsob jak dokázat přestupek nepodnikající FO, ale i správní delikt PO a PFO je svědecká výpověď.

Po novele ŽZ je neoprávněné podnikání u nepodnikajících FO přešupek (§ 61 odst. 3 ŽZ) a u PO nebo PFO se jedná správní delikt (§ 63 odst. 1 ŽZ) s možností uložení stejné výše pokuty jak pro nepodnikající FO tak pro PO a PFO, ale s jiným způsobem vedení řízení.

5.5.2 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Při kontrole, kde bude zjištěno porušení povinností uvedených v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ze strany kontrolované osoby bude kontrolor při uložení pokuty používat:

- 1 příkaz vydaný na místě
- 2 příkaz
- 3 klasické správní řízení

Pokutu uložit v **blokovém řízení** za porušení povinností výše uvedeného zákona **není** přípustné.

Obecní živnostenské úřady podle zákona o ochraně spotřebitele dozorují dodržování povinností uvedených v § 9 až § 13, § 14 odst. 2, § 14a až §16 a § 18 podle umístění provozovny. Výše pokuty za správní delikty uvedené v zákoně o ochraně spotřebitele se bude kontrolované osobě ukládat podle § 24 odst. 9 téhož zákona.

Zjištění správního deliktu při kontrole nelze řešit uložení pokuty v blokovém řízení, ale lze uplatnit příkaz na místě (§ 150 odst. 5 správního řádu).

Toto řízení uplatní kontrolor, jestliže zjištění porušení právních povinností bylo při kontrole prokazatelně dokázáno a kontrolovaná osoba je přítomná a plně uzná důvody vydání příkazu. Odůvodnění v příkazu na místě lze nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením, tímto podepsáním se příkaz stává pravomocným a vykonatelným. Jediným podkladem pro vydání příkazu může být protokol vyhotovený podle zákona o státní kontrole.

Příkazem vydaným na místě podle § 150 odst. 5 správního řádu, v důsledku spáchání správního deliktu uvedeného v zákoně o ochraně spotřebitele, který byl prokazatelně zjištěn při kontrole, se uloží pokuta podle § 24 odst. 10 zákona o ochraně spotřebitele pouze do výše 5 000 Kč, což je polovina oproti pokutě uvedené ve správním řádu. Ani zde se nesmí zapomenout na úhradu nákladů řízení. Nutno dodat, že zákon o ochraně spotřebitele je le specialis ve vztahu ke správnímu řádu.

Dále lze řešit správní delikty uvedené v zákoně o ochraně spotřebitele stejně jako u výše uvedeného ŽZ (příkaz vydaný na místě, příkaz a klasické správní řízení).

6. Živnostenská kontrola v praxi

ŽZ upravuje živnostenské podnikání a kontrolu dodržování živnostenskoprávní úpravy. Živnostenská kontrola v praxi bude popisovat konkrétní kontroly v terénu a na živnostenském úřadě MmÚ, a to jak u PO a PFO, které jsou držiteli živnostenského oprávnění podle ŽZ, podnikají v režimu ŽZ, naplňují znaky § 2 ŽZ a řešení správních deliktů zjištěných při kontrole. Příklady jsou vybrány z praxe zpracovatele této práce. Již bylo uvedeno, podle jakých právních předpisů se realizuje živnostenská kontrola, a co všechno se kontroluje.

6.1. Živnostenská kontrola v terénu

Kontroloři na živnostenském úřadu MmÚ realizují cca 95 % všech kontrol v terénu. Působnost kontrolorů v Ústí nad Labem je dána hranicemi bývalého Okresního úřadu Ústí nad Labem /dále jen „OÚÚ“, kdy od 01.01.2003 převzal veškerou agendu Obecní živnostenský úřad MmÚ od OÚÚ.

V této oblasti se kontrolor pohybuje pomocí městské hromadné dopravy /dále jen „MHD“, dále pomocí autobusu nebo vlakem. V mimořádných situacích (odlehlá provozovna, bez možnosti spojení s danou obcí např. Tisá – Ostrov) si může kontrolor objednat služební vozidlo se souhlasem svého nadřízeného.

6.1.1. Kontrola v terénu podnikající fyzické osoby

Kontrola se realizuje podle přidělené sestavy (kap. 5.4.). Kdy před samotnou realizací kontroly bude provedena důkladná a vyčerpávající příprava.

Kontrolovaný subjekt: PFO Jaroslav Kovanda IČ: 425 45 524 s předmětem podnikání „opravy silničních vozidel“ (živnost řemeslná) s oznámenou provozovnou na adrese: Sibiřská 42, 403 31 Ústí nad Labem. Provozovna oznámena podle § 17 odst. 3 ŽZ (provozovna oznámena při ohlášení živnosti je oznámena podle § 45 ŽZ).

Přípravou bylo zjištěno:

- údaje ve spisové evidenci kontrolované osoby souhlasí s registry (evidence obyvatel, IS RŽP, GRAMIS)
- v GRAMISU zjištěn majitel nemovitosti: Sibiřská 42, 403 40 Ústí nad Labem

Samotná realizace kontroly v provozovně

- oznámení zahájení kontroly podle zákona o státní kontrole
- bylo zjištěno, že kontrolovaná osoba (p. Jaroslav Kovanda) již nerealizuje svojí podnikatelskou činnost – podezření na porušení § 17 odst. 3 ŽZ (správní delikt § 62 odst. 1 písm. f) ŽZ)
- byla provedena kontrola na stejné adrese, ale s jiným podnikatelem – kontrola bez závad. V průběhu této kontroly bylo cílenou komunikací zjištěno, kde podnikatel (p. Jaroslav Kovanda) realizuje svojí podnikatelskou činnost na adrese: U Cukrovaru 6, 400 07 Ústí nad Labem
- zjištěné informace bylo potřeba ověřit
- u správce areálu p. Nováka bylo zjištěno, že informace jsou pravdivé a dále bylo zjištěno skutečné datum zahájení podnikatelské činnosti na adrese: U Cukrovaru 6, 400 07 Ústí nad Labem
- kontrolou u podnikatele (p. Jaroslava Kovandy) bylo dále zjištěno porušení § 17 odst. 7 ŽZ a § 17 odst. 8 ŽZ (správní delikt § 62 odst. 1 písm. h) ŽZ).

Řešení porušení ŽZ zjištěných při kontrole

a) před novelou ŽZ bylo možno řešit výše uvedené porušení ŽZ

- domluvou
- pokuta v blokovém řízení
- příkaz vydaný na místě
- příkaz
- klasické správní řízení

(u souběžného porušení ŽZ pouze za nejpřísněji postižitelné)

b) po novele ŽZ se řeší porušení

- **pokuta v blokovém řízení**
  - **příkaz vydaný na místě**
  - **příkaz**
  - **klasické správní řízení**
- (každý správní delikt samostatně)

Výše uvedené porušení ŽZ (správní delikt § 62 odst. 1 písm. f) a h) ŽZ) bylo řešeno uložením pokuty v blokovém řízení a to 2 x 500 Kč, souhrnná pokuta činila 1 000 Kč.

Rozdíl v uložení pokuty po **novelě ŽZ** je, že kontrolor **nemůže** řešit porušení povinností ŽZ domluvou a dále ukládá pokutu za každý správní delikt samostatně (3 porušení 3 pokuty v blokovém řízení).

Před **novelou ŽZ** se za souběžné porušení ŽZ touž kontrolovanou osobou projednalo ve společném řízení za nejpřísněji postižitelné porušení (§ 17 odst. 2 ŽZ do 50 000 Kč a § 17 odst. 7 a 8 ŽZ do 1 000 000 Kč)

6.1.2. Kontrola v terénu právnické osoby

Na základě sestavy byly realizovány kontroly Masarykovy ulice v Ústí nad Labem u **vlastních** PO se sídlem v Ústí nad Labem a **cizích** PO se sídlem **mimo** Ústí nad Labem, ale s provozovnou v Ústí nad Labem.

Kontrolovaný subjekt: Merta Diskont a.s., IČ : 256 63 652, sídlo na adrese: Kroupova 12, 500 02 Pardubice.

Přípravou bylo zjištěno

- provozovna na adrese Masarykova 22, 400 01 Ústí nad Labem byla oznámena podle § 17 odst. 3 ŽZ
- výše uvedená PO má v Ústí nad Labem pouze 1 provozovnu (v celé ČR 25 provozoven)

- v registru IS RŽP proveden výskyt jednatelů kontrolovaného subjektu pomocí rodného čísla z toho důvodu, zda již v Ústí nad Labem nepodnikali nebo nepodnikají buď jako PO nebo PFO
- v registru GRAMIS byl zjištěn majitel objektu, kde je umístěna provozovna z důvodu uzavření užívacího práva
- podle množství provozoven se dá předpokládat, že kontrolovaný subjekt má regionální ředitele, kteří mohou na základě plné moci zastupovat kontrolovaný subjekt
- přes internet byl potvrzen výše uvedený předpoklad
- pomocí telefonu byla kontaktována příslušná regionální ředitelka, že nebude problém provést kontrolu za přítomnosti vedoucí provozovny v Ústí nad Labem.

Samotná realizace kontroly v provozovně

- oznámení zahájení kontroly podle zákona o státní kontrole
- vedoucí provozovny byla informována
- provedena kontrola dodržování ŽZ – kontrola neshledala žádné porušení
- provedena kontrola v souladu s vybranými ustanoveními zákona o ochraně spotřebitele – bylo zjištěno porušení § 11 odst. 2 a § 15 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele
- po zjištění porušení bylo domluveno pokračování protokolu s regionální ředitelkou
- pokračování protokolu, předložena plná moc regionální ředitelky
- regionální ředitelka byla seznámena s protokolem o výsledku kontroly a vlastnoručně ho podepsala

Řešení porušení zákona o ochraně spotřebitele

a) před novelou ŽZ

- uložení pokuty v blokovém řízení
- příkaz na místě
- příkaz
- klasické správní řízení

b) po novele ŽZ

- příkaz na místě (zákon o ochraně spotřebitele do 5 000 Kč)
- příkaz

- klasické správní řízení

Poté, co se skutečnosti a porušením zákona o ochraně spotřebitele seznámila regionální ředitelka, byla situace řešena pokutou, kterou může kontrolor uložit ve správním řízení (§ 11 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele.....) Regionální ředitelkou bylo plně uznáno vydání příkazu na místě. Kontrolované osobě byla uložena souhrnná pokuta ve výši 3 000 Kč plus náklady řízení 1 000 Kč.

6.2. Živnostenská kontrola na živnostenském úřadě MmÚ

Živnostenská kontrola na úřadě je kontrola s písemným oznámením zaslané kontrolované osobě (PO nebo FO)

PO se doručuje:

- do datové schránky,
- na doručovací adresu, pokud o to požádá,
- elektronickou adresu, pokud o to požádá,
- na adresu sídla PO atd.

FO se doručuje:

- na doručovací adresu, pokud o to požádá,
- elektronickou adresu, pokud o to požádá,
- na adrese místa podnikání,
- bydliště atd.

Kontrola bude fyzicky realizována na živnostenském úřadě z důvodu, že PO nebo PFO, nemají provozovnu, nebo na oznámené provozovně se nevyskytují nebo se nezdržují na sídle nebo místě podnikání.

Tyto okolnosti byly zjištěny vlastní kontrolní činností nebo z podnětů od podnikatelů (PO nebo PFO), majitelů objektů, od jiného orgánu nebo od samotných občanů. Z podnětu zasláného na živnostenský úřad MmÚ, bude nutné uvedené informace ověřit

vlastním šetřením. O tomto šetření se vyhotoví písemný zápis, který může být podkladem pro další kontrolní zjištění.

6.2.1. Kontrola podnikající fyzické osoby na živnostenském úřadě MmÚ

Podnět zasláný na MmÚ se týkal podnikatelky Jany Markové IČ: 332 22 223, která vlastní živnostenské oprávnění: „výroba ....“, obor činnosti živnosti volné: administrativní práce.

Podnět z oddělení kontroly MmÚ, byl předán na živnostenský odbor z důvodu prošetření, zda nedochází k porušování živnostenskoprávní úpravy.

Přípravou bylo zjištěno

- bylo provedeno ověření všech údajů ze spisové dokumentace výše uvedené podnikatelky a ověření všech informací uvedených v podnětu
- dále bylo provedeno šetření na adrese: Masarykova 125, 400 01 Ústí nad Labem, které bylo uvedeno v podnětu. Šetřením bylo zjištěno, že na výše uvedené adrese je označena provozovna ve smyslu § 17 odst. 7 a 8 ŽZ, tím bylo potvrzeno, že podnikatelka Jana Marková na uvedené adrese provozuje svojí podnikatelskou činnost. Ze šetření byla pořízena fotodokumentace a písemný zápis.
- u majitele objektu (zjištěného z registru GRAMIS) bylo zjištěno skutečné datum zahájení činnosti v provozovně na adrese: Masarykova 125, 400 01 Ústí nad Labem
- kontrolou v registru a šetřením bylo zjištěno porušení § 17 odst. 3 ŽZ (neoznámení zahájení činnosti v provozovně)
- oznámení o zahájení kontroly podle zákona o státní kontrole bylo zasláno na místo podnikání – totožné s bydlištěm (neúspěšně), na neoznámenou provozovnu (úspěšně)
- pak komunikace probíhala pomocí e-mailu, kde byl domluven termín kontroly.
- touto komunikací bylo zjištěno, že činnost v neoznámené provozovně byla již ukončena

Samotná realizace kontroly na živnostenském úřadě MmÚ

- kontrolovaná osoba (pí. Jana Marková) ke kontrole přinesla požadované doklady

- z dokladů bylo konstatováno podezření na porušení § 63 odst. 1 ŽZ (provozuje nebo provozovala činnost, aniž by pro živnost měla živnostenské oprávnění
- z důvodu zjištění skutečného stavu byl s kontrolovanou osobou domluven další termín z důvodu předložení veškerých účetních dokladů 3 roky nazpět
- po předložení všech požadovaných dokladů bylo konstatováno na základě všech zjištěných skutečností, že se kontrolovaná osoba dopustila neoprávněného podnikání a to hned ve třech případech
- kontrolovaná osoba realizovala 3 předměty podnikání – „truhlářství“, „zednictví“ a „klempířství“ bez živnostenského oprávnění

Řešení porušení ŽZ

a) před novelou ŽZ

- porušení § 17 ŽZ domluvou nebo pokutou v blokovém řízení
- neoprávněné podnikání příkaz nebo klasické správní řízení

b) po novele ŽZ

- porušení § 17 ŽZ pokutou v blokovém řízení nebo příkazem atd.
- neoprávněné podnikání příkaz nebo klasické správní řízení

Výše uvedená porušení byla řešena následovně - porušení § 17 odst. 3 ŽZ pokutou v blokovém řízení a neoprávněné podnikání v klasickém správním řízení se souhrnnou pokutou ve výši 15 000 Kč (3 x 5 000 Kč) a 1 000 Kč náklady řízení.

Kontrola s PO na živnostenském úřadě MmÚ probíhá obdobně.

7. Hodnocení a návrhy

7.1. Hodnocení živnostenského zákona po novele

Příprava na kontrolu se po novele změnila pouze v nutnosti provést kontrolu údajů v obchodním rejstříku z důvodů změn a doplnění již zapsaných v obchodním rejstříku. Tyto změny a doplnění týkajících se podnikajících PO nebo FO zapsaných v obchodním rejstříku nemusí uvedené subjekty oznamovat na živnostenském úřadě.

Další podstatnou změnou pro kontrolora je zrušení živnostenských listů a koncesních listin, které byly nahrazeny výpisem ze živnostenského rejstříku. Tento výpis nemusí podnikatelé mít v provozovně pro účely kontroly.

Změna je také ve vydávání výpisu. Ohlášení nebo změnu musí živnostenský úřad zapsat do živnostenského rejstříku do 5 dnů a vydat podnikateli výpis.

Novelou byla provedena redukce živností co do počtu sloučením nebo přesunem. Dále byla novelou zavedena pouze 1 živnost volná s názvem „Výroba, obchod a služby neuvedené v příloze 1 až 3 živnostenského zákona“. Tato živnost obsahuje 80 oborů činností.

Pro vstup občanů do podnikání byla provedena změna týkající se požadavků odborné způsobilosti u živností řemeslných. Od novely ŽZ nemusí FO vstupující do podnikatelského prostředí dokládat při potřebném vzdělání v oboru žádnou praxi. Ostatní zůstává beze změny. Odpovědný zástupce může být ustanoven až pro 4 podnikatelské subjekty.

Pro podnikatele, kteří provozují svojí podnikatelskou činnost ve stánku, byla novelou odstraněna povinnost ohlašovat stánek jako provozovnu, tzv. mobilní provozovna. Provozovna musí být přemístitelná a není na jednom místě déle jak 3 měsíce.

Novela obsahuje další změny pro ulehčení administrativní zátěže a již není třeba při zrušení živnostenského oprávnění souhlas finančního úřadu s ukončením činnosti. Podnikatel může potřebné změny provádět u jakéhokoli živnostenského úřadu bez

ohledu na své bydliště. Přerušení může být na libovolně dlouhou dobu. Změny se dotkly i správních poplatků.

Pro kontrolory, ale i podnikatele došlo novelou k definici správních deliktů a přestupků, kterých se podnikatel (PO, PFO nebo FO) dopustí při porušení povinností uvedených v ŽZ. K jednotlivým přestupkům a správním deliktům jsou přiřazeny sankce v určité výši viz. příloha č. 1, které může živnostenský úřad uložit.

Místní příslušnost pro PFO se po novele ŽZ určuje podle místa podnikání a ne podle bydliště. Místní příslušnost PO zůstala beze změn.

7.2. Návrhy nebo doplnění novelizované podoby živnostenského zákona, které se jeví účelné pro kontrolora

Problémem je, že živnostenský úřad nemůže vymazat provozovnu z moci úřední a tímto administrativním úkonem nezatěžovat podnikatele, aby oznámili ukončení činnosti v provozovně.

Jednalo by se o provozovny, které prokazatelně na uvedené adrese byly, a již není možné, aby tam nějaká provozovna byla z důvodu odstranění nemovitosti nebo, když na uvedeném prostoru bylo tržiště a uvedený prostor se zastavěl nemovitostmi. Dále se může jednat o montované stánky s rychlým občerstvením, novinové stánky atd., které byly vybudovány na pěších zónách a náměstích.

Tyto provozovny byly po revitalizaci městských center zbourány nebo odstraněny pro svůj nevábný vzhled, který narušoval ráz historického centra města Ústí nad Labem. Podnikatel vykonávající činnost v uvedené provozovně do konce roku 2002, kdy byl v Ústí nad Labem Okresní a Obecní živnostenský úřad, oznámil podnikatel ukončení činnosti v provozovně pouze na jednom úřadě.

Po zrušení Okresních živnostenských úřadů roku 2002, přešla veškerá agenda pod Obecní živnostenský úřad MmÚ a u podnikatele (PO nebo PFO), který měl živnost

řemeslnou a volnou se po sjednocení rejstříku (okresního a obecního) nanovo vyskytla provozovna, která nebyla ukončena.

Okresní úřady měly do konce roku 2002 v evidenci podnikatele, kteří podnikali v živnosti řemeslné, vázané a koncesované. Obecní úřady vedly v živnostenském rejstříku pouze podnikatele, kteří podnikali v živnosti volné.

Návrh: § 17 odst. 6a ŽZ – živnostenský úřad může provést výmaz provozovny ze živnostenského rejstříku u nemovitosti, která již neslouží svému účelu nebo byla-li odstraněna. O provedeném výmazu z evidence informuje podnikatele.

§ 17 odst. 7 a 8 ŽZ – provozovna musí být trvale a zvenčí viditelně označena obchodní firmou nebo jménem a příjmením podnikatele a jeho identifikačním číslem, bylo-li přiděleno. Provozovna určená pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům musí být dále označena prodejní a provozní dobou a jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny.(4)

V obou výše uvedených odstavcích je uvedeno, že provozovna musí být trvale a zvenčí viditelně označena, ale již není blíže specifikováno, **kde** přesně má podnikatel za povinnost umístit označení provozovny. Stačilo by k uvedeným odstavcům ŽZ § 17 doplnit větu „u vstupu do provozovny“.

Návrh takto upraveného § 17 odst. 7 ŽZ by byl:

Provozovna musí být trvale a zvenčí viditelně označena **u vstupu do provozovny** obchodní firmou nebo názvem nebo jménem a příjmením podnikatele a jeho identifikačním číslem, bylo-li přiděleno.

§ 31 odst. 2 ŽZ – podnikatel je povinen viditelně označit obchodní firmou, případně názvem, nebo jménem a příjmením a identifikačním číslem, v němž má místo podnikání, liší-li se od bydliště (§ 5 odst. 2), sídlo a zahraniční osoba organizační složku podniku, pokud ji zřizuje.(4)

Z výše uvedeného ustanovení není patrné, kde má být označení umístěno: viditelně může být označení umístěno i ve druhém nebo třetím patře budovy a z veřejného

prostranství toto označení sice může být viditelné, ale již ne čitelné. Není zcela jasné, zda má být označení zvenčí objektu nebo někde uvnitř.

Kontrolor by si měl velmi dobře rozmyslet uložení sankce za tento správní delikt, protože v příslušném ustanovení ŽZ nenachází potřebnou oporu. Podnikatel by nepochybně uvítal, kdyby po přečtení příslušného ustanovení zákona bylo jasné, jak ŽZ vyžaduje označení sídla a místa podnikání rozdílné od bydliště. Jedno ani druhé z výše uvedené citace však zcela jasné a srozumitelně nevyplývá.

Návrh na doplnění § 31 odst. 2 ŽZ:

Podnikatel je povinen viditelně ***a čitelně*** označit obchodní firmou, případně názvem, nebo jménem a příjmením a identifikačním číslem objekt, v němž má místo podnikání, liší-li se od bydliště (§ 5 odst. 2), sídlo a zahraniční osoba organizační složku podniku, pokud ji zřizuje. ***Požadované údaje je podnikatel povinen označit zvenčí objektu u hlavního vchodu: u objektu volně přístupných pro veřejnost je podnikatel povinen uvést požadované údaje na vchodových dveřích do prostoru sídla nebo místa podnikání, není-li v uvedeném objektu informační tabule s požadovanými informacemi.***

§ 31 odst. 8 ŽZ – „podnikatel je povinen zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomná osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka. Pokud má živnostenský úřad pochybnosti, může zkoumat splnění této podmínky pohovorem, při kterém posuzuje, zda je tato osoba schopná plynně a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života a podnikání a zda umí ústně sdělit obsah textu z denního tisku“.(4, s. 19)

Z tohoto ustanovení vyplývá, že tato osoba se znalostí českého jazyka nebo slovenského jazyka nemusí být sám podnikatelem, osoba odpovědná za činnost provozovny nebo zaměstnanec.

Dalším problémem je samotná realizace kontroly, kdy podnikatel nerozumí ani slovo česky nebo se aspoň tak tváří. Realizovat kontrolu, kdy vám kontrolovaná osoba

nerozumí, nemá žádný smysl. Kontrolor bude muset sehnat překladatele na náklady MmÚ, aby se mohla uskutečnit kontrola v provozovně. Další možností je provést šetření a kontrolu s překladatelem na živnostenském úřadě MmÚ.

Návrh doplnění § 31 odst. 8 ŽZ:

Podnikatel je povinen zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomná osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka, *jménem a příjmením této osoby bude trvale a zvenčí viditelně označena provozovna*. Pokud má živnostenský úřad pochybnosti, může zkoumat splnění této podmínky pohovorem, při kterém posuzuje, zda je tato osoba schopná plynule a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života a podnikání a zda umí ústně sdělit obsah textu z denního tisku.

Při kontrolách by se nestalo, že zahraniční fyzická osoba by nerozuměla otázkám kladeným ze strany kontrolních orgánů, a byl by řešen problém se sháněním tlumočnicka. Pokud by ŽZ ukládal povinnost označit kontaktní osobu jednající se spotřebiteli v českém nebo slovenském jazyce jejím jménem a příjmením trvale zvenčí, nemusel by kontrolor tuto osobu, jejíž přítomnost je podnikatel povinen zajistit, někdy i složitě dohledávat.

I když prokazování znalosti českého nebo slovenského jazyka pro fyzickou zahraniční osobu, která se rozhodla provozovat podnikatelskou činnost na území ČR, by mělo být podle mého uvážení již ve všeobecných podmínkách nebo zvláštních podmínkách pro provozování živnosti.

Povinnost v § 31 odst. 11 ŽZ stanovuje, že podnikatel je povinen písemně oznámit živnostenskému úřadu přerušeni živnosti na delší dobu než 6 měsíců. Pro kontrolora je velmi těžko prokazatelné, že podnikatel porušil toto ustanovení.

Dalším ustanovení, které se taktéž velmi špatně prokazuje, je uvedeno v § 31 odst. 15 ŽZ tím, že podnikatel je na žádost živnostenského úřadu povinen sdělit, zda živnost provozuje a doložit doklady, které prokazují provozování živnosti. Jestliže bylo jeho podnikání neúspěšné, může tedy podnikatel doložit doklady prokazující provozování živnosti se záporným finančním výsledkem.

Dalším problémem prokazování podnikatelské činnosti je u živnosti volné, která má 80 oborů. Podnikatel na žádost může doložit např. doklady u 2 oborů a u dalších 20, které podnikatel nahlásil, ale nedoložil žádné doklady, protože doložil doklady u 2 oborů, které prokazují provozování živnosti volné. ŽZ neřeší prokázání provozování oborů, ale pouze živnosti. Př. Podnikatel doloží doklady k oboru „maloobchod, velkoobchod“, tím prokáže, že provozuje živnost volnou, ale již neprokáže ostatní obory např. cestovní agenturu nebo výrobní činnost.

Další navrhovaná změna se týká § 49 odst. 1 ŽZ. Tímto ustanovením má podnikatel povinnost živnostenskému úřadu oznámit všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti, a předložit doklady o nich do 15 dnů ode dne jejich vzniku; to neplatí, pokud jde o změny a doplnění již zapsané do obchodního rejstříku.(4)

Málokterému podnikateli, který oznámí veškeré povinné údaje při ohlášení živnosti, nenastanou v průběhu podnikatelské činnosti změny, které je povinen oznámit. Novinkou po novele ŽZ bylo, že již zapsané změny v obchodním rejstříku se nemusí oznamovat živnostenskému úřadu.

V průběhu měsíce srpna 2009 byl na náš úřad zaslán ŽZ s dalšími navrhovanými změnami (pravděpodobná platnost další novely ŽZ - 1.7.2010) a jedna ze změn se týká § 49 odst. 1 ŽZ, a to tím, že za obchodní rejstřík by mělo být doplněno „**a do informačního systému evidence obyvatel**“. **Otázkou je, kdy tyto nové návrhy ŽZ budou schváleny.**

Pro podnikající FO to bude velký přínos, že již oznámenou změnu svého bydliště na evidenci obyvatel nebudou muset duplicitně oznamovat na živnostenském úřadě.

Neodpustím si upozornit na to, jak se živnostenský úřad dozví, že podnikatel XY změnil své trvalé bydliště. Jedním z řešení by bylo, že podnikatel by pro účely evidence obyvatel do formuláře zaškrtl, že je podnikatelem nebo podle rodného čísla.

Další nevyřešenou otázkou je **místo podnikání**. Převážná většina podnikajících FO má totiž místo podnikání totožné s bydlištěm.

Příklad: Podnikatel XY změnil bydliště, které nemusí oznamovat živnostenskému úřadu (změna již zapsána v informačním systému evidence obyvatel), z Ústí nad Labem do Pardubic, kontrolor zjistí při šetření porušení § 31 odst. 2 ŽZ (neoznačení místa podnikání, jménem a příjmením a IČ).

Kontrolor bude muset podnikatele písemně pozvat k podání vysvětlení. Podnikatel pojedje do Ústí nad Labem, kde kontrolorovi sdělí, že zapomněl změnit místo podnikání. Toto zjištění nelze postoupit z důvodu místní příslušnosti, které se určuje podle místa podnikání. Uvedené porušení § 31 odst. 2 ŽZ bude kontrolor řešit uložením pokuty v blokovém řízení. Do toho samozřejmě nepočítám náklady podnikatele, tj. ztráta času a náklady na cestu. Všude je slyšet jak ze strany politiků tak odborníků, že je nutné nezatěžovat podnikatele zbytečnou byrokracií.

Výše uvedené zatěžování by se dalo řešit tak, že podnikatel by při ohlášení živnosti, pokud by výše uvedený návrh byl schválen, uvedl do jednotného registračního formuláře /dále jen „JRF“/, že místo podnikání požaduje vždy na adrese svého trvalého bydliště, i když nastane v budoucnu změna tohoto údaje. Tím by se automaticky při změně bydliště změnilo i místo podnikání a tím i místní příslušnost živnostenského úřadu.

Podnikatel bude mít stále právo nahlásit místo podnikání odlišně od svého bydliště. Změna bydliště zapsaná do informačního systému evidence obyvatel se nebude muset oznamovat na živnostenském úřadě, ale změna místa podnikání se bude hlásit pouze na živnostenském úřadě.

7.3. Návrh elektronického systému na realizaci změn

Před zahájením dotazníkového šetření byla formulována úvodní hypotéza. Dotazník byl vytvořen tak, aby si respondenti (viz. níže) mohli vybrat na danou otázku z několika možností, tzn. otázkami uzavřeného typu. Dále byla respondentům dána možnost odpovědět na otázku dle svého uvážení, tedy dostali v dotazníku prostor pro vlastní názor.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda podnikatelé by měli o takový **elektronický systém změn** /dále jen „ESZ“/ zájem a jaký přínos by tento systém měl pro podnikatele. Otázky byly formulovány tak, aby byla ověřena hypotéza, že systém oznamování změn by byl přínosem pro podnikatele z důvodu ušetření času a finančních prostředků.

Bylo rozdáno a vyplněno 200 dotazníků. Cílovou skupinou dotazníkového šetření byli obyvatelé (podnikatelé) z krajského města Ústí nad Labem. Respondenti byli z řad úředníků Magistrátu města Ústí nad Labem, nepodnikajících FO a podnikajících FO a PO.

Tabulka č.1 Věk respondentů

Věk respondentů	Počet	Výsledek
18 – 30	65	32,5 %
31- 55	86	43 %
56 – a více	49	24,5 %
CELKEM	200	100 %

Tabulka č. 2 Rozdělení respondentů a elektronický systém /ESZ/

Respondenti	Počet	%	ESZ ANO	ESZ NE	ESZ NEVÍM
Podnikající FO	131	65,5 %	91	5	35
PO	49	24,5 %	15	9	25
úředník MmÚ	5	2,5 %	3	1	1
Nepodnikající FO	15	7,5 %	9	-	6
Celkem	200	100 %	118	15	67
			59 %	7,5 %	33,5 %

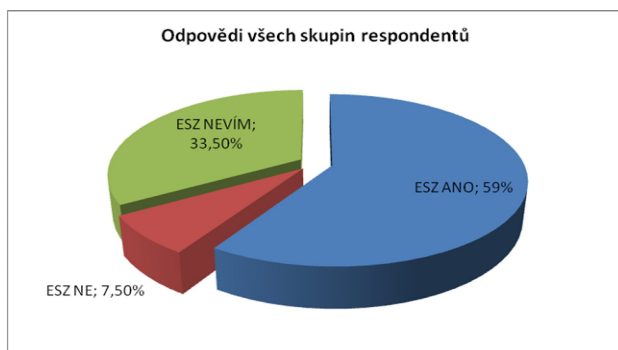

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že ESZ by podle respondentů usnadnil podnikání podnikatelům a nezatěžovat podnikatele administrativními úkony. Podnikatele uznávají, že je nutné hlásit změny, ale i při všech dnešních vymoženostech to stále podnikatele zdržuje od vlastní podnikatelské činnosti.

Z výše uvedených důvodů je v této práci vypracován způsob, jak vyjít podnikatelům vstříc a dát jim možnost oznamovat změny pomocí dálkového ESZ. Oznamovat změny v tomto případě by bylo obdobou způsobu jak oznamovat změny na účtu u banky, tzv. Internetbanking, pomocí svého osobního počítače nebo notebooku z domova nebo kanceláře.

Z tabulky č. 2 je patrné, že 59 % všech dotázaných by elektronický systém oznamování změn, aniž by museli chodit na živnostenský úřad, uvítali. Nutno podotknout, že dotazníkové šetření probíhalo v roce 2009, kdy od 1. července 2009 vešel v účinnost zákon č. 300/2008 o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů / dále jen „o elektronických úkonech“. Tento zákon dává možnost podnikatelským subjektům komunikovat přes datové schránky „DS“ s orgány veřejné moci, PO zapsané do obchodního rejstříku povinně a PFO dobrovolně. Zákon o elektronických úkonech ovlivnil hlavně respondenty PO, kde se 34 respondentů z celkových 49 respondentů vyjádřilo odmítavě, nebo nevěděli, zda by ESZ byl pro jejich podnikatelskou činnost přínosem, když nevěděli, jaký přínos bude mít zákon o elektronických úkonech. Pro větší přehlednost jsou výsledky průzkumu z tabulky prezentovány grafem, viz graf č. 1

Graf č. 1

I přesto by tento elektronický systém uvítalo 59 % všech respondentů převážně z řad podnikajících FO (91 respondentů ze 131 respondentů) a FO, kteří by

rádi vstoupili do podnikatelského prostředí (9 respondentů z 15 respondentů), což je celá polovina všech respondentů, viz. tabulka č. 2.

Již v současné době existuje veřejný web RŽP /registr živnostenského podnikání/ provozovaný Ministerstvem průmyslu a obchodu /dále jen „MPO“, který slouží k zobrazení veřejných informací o podnikatelských subjektech v ČR, které podnikají podle ŽZ.

Podle zvoleného kritéria se vyhledá konkrétní podnikatel, nejvíce používaným kritériem je identifikační číslo „IČ“.

Pomocí tohoto vyhledávače a po odborné úpravě veřejného webu RŽP by bylo možno oznámit změny oproti ohlášení, aniž by podnikatel navštívil živnostenský úřad nebo psal dopis s požadovanými změnami na živnostenský úřad.

7.3.1. Elektronický systém změn „ESZ“

Minimálně jednu návštěvu by musel podnikatel vykonat na živnostenský úřad, kde by písemně požádal o vstupní data do systému ESZ. Tato data by mu byla zaslána na předem uvedenou adresu nebo by si je mohl vyzvednout osobně na příslušném živnostenském úřadě. Vstupní data by se skládala z identifikačního kódu, tento kód by mohl být IČ podnikatele a vstupní heslo zasláné MPO pouze k rukám podnikající FO nebo jednatele PO.

Vstup do systému by byl přes vyhledávání podnikatelů, kde by byla **ikona** pro podnikatele s názvem „**vstup do systému**“, po zadání vstupních identifikačních údajů by se podnikatel otevřel tzv. upravenou elektronickou složku podnikatele - obdoba spisové dokumentace podnikatele. V této elektronické složce by si podnikatel mohl zkontrolovat své ohlášené údaje nebo by mohl oznámit změny pomocí ESZ.

Změny by se týkaly na příklad:

- a) oznámení zahájení nebo ukončení podnikatelské činnosti v provozovně,
- b) oznámení přerušování živnosti,
- c) oznámení pokračování v provozování živnosti,

- d) oznámení rozšíření nebo zrušení oboru u živnosti volné,
- e) oznámení změny bydliště,
- f) oznámení změny místa podnikání,
- g) oznámení změny jména a příjmení
- h) dle přílohy č. 2. (vybrané změny)

Podnikatel by po otevření ESZ vybral konkrétní změnu, kterou by chtěl realizovat a postup by byl následující:

- 1) Otevření ESZ (přes přístupové identifikační údaje).
- 2) Kliknutí na vybranou změnu, kterou chce podnikatel realizovat. Tyto změny by byly v tzv. nabídce změn, např. změna provozovny atd.
- 3) Vybrat konkrétní provozovnu pro určitou živnost a označit ukončení nebo zahájení. Adresa provozovny by byla totožná s adresami v IS RŽP z důvodu správnosti dat pro překlopení a zapsání požadovaných změn do živnostenského rejstříku.
- 4) Po zadání všech údajů nutných pro oznámení nebo ukončení činnosti v provozovně by podnikatel potvrdil svůj požadavek. Po potvrzení požadavku by ESZ vygeneroval kód zasláný na mobilní telefon podnikateli, např.: 9 místní autorizační kód (čísllice a písmena), kterým by podnikatel potvrdil požadované změny.
- 5) Zadáním výše uvedeného kódu a jeho potvrzením by podnikatel obdržel zprávu na svůj mobilní telefon nebo e-mail, podle toho co si podnikatel zvolí, o zaslání potvrzení požadavku v ESZ.
- 6) Pomocí ESZ by se požadavky podnikatelů zasláných do tohoto systému vygenerovaly pomocí IČ a již takto vytříděné požadavky by byly zaslány na příslušné živnostenské úřady. Postup při zpracování takto zasláných změn podnikatelem na příslušné živnostenské úřady, by si organizačně určil daný úřad sám.
- 7) Po zpracování požadavku (změny) a jeho zapsání do živnostenského rejstříku potvrdí určený zaměstnanec a po konečném vyřízení se dotyčným podnikateli

automaticky zašle zpráva (písemná nebo formou SMS dle požadavku podnikatele), že změna byla zpracována a zapsána do IS RŽP.

Takto navržený ESZ oproti DS by měl výhodu v tom, že požadované změny adres (provozoven, bydliště podnikatelů, odpovědných zástupců) by byly v **zásobníku**, které by podnikatel pouze vybral, a nenastávalo by se, že uvedená adresa neexistuje. Další výhodou by byla v potvrzení provedení změn formou SMS zprávy. Změny údajů oproti ohlášení, které jsou zpoplatněny správním poplatkem, viz. příloha č.2, by navržený **ESZ** realizoval až po zaplacení požadovaného správního poplatku, který by se automaticky (podle změny) vygeneroval.

ESZ by k požadované změně přiřadil **číslo změny**, tzv.: **variabilní symbol** „VS“, který by podnikatel uvedl při placení poplatku ve stanovené výši na požadovaný účet.

Až po převodu správního poplatku ve stanovené výši na požadovaný účet, by se v ESZ pomocí VS spustila operace k dokončení požadované změny, která by byla do doby, než dojde k úhradě správního poplatku, přerušena.

Úsporu času a peněz přináší ESZ v tom, že by podnikatelům byla dána možnost oznamovat změnu bez toho, aby museli navštívit živnostenský úřad.

Úspora času a peněz pro pracovníky živnostenského úřadu by byla v tom, že provedená změna v ESZ by byla automaticky zasílána formou SMS nebo e-mailu písemně pouze na žádost. Oznámené změny v ESZ by pracovník živnostenského úřadu zkontroloval a potom pouze překlopil do IS RŽP.

V současné době stále více mladých lidí vstupuje do podnikatelského prostředí a vyžadují možnost dálkového přístupu. Tato komunikace je vhodná i pro tělesně postižené osoby, které by rády podnikaly, ale jsou odkázány na pomoc druhých. V případě funkčnosti ESZ by handicapovaní občané nemuseli být na tuto pomoc odkázáni, neboť by potřebné změny realizovali sami.

8. Závěr

Cílem diplomové práce bylo popsat průběh živnostenské kontroly, jak se realizuje na Obecném živnostenském úřadě MmÚ, od samotného počátku až do konce. Hlavním právním předpisem upravujícím živnostenskou kontrolu je zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, a samotný výkon živnostenské kontroly se řídí zákonem č. 552/1991 o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Práce ukazuje důležitost živnostenské kontroly jak pro samotné úřady, tak i pro podnikatele v dodržování živnostenskoprávní úpravy a zabránění porušování povinností za strany podnikatelských subjektů, ale i všech fyzických osob.

Určité informace z kontrolní činnosti mohou být využity podnikateli. Netýká se to uložených sankcí, ale např. kontaktů na podnikatele. Kontroly se realizují z vlastní činnosti úřadu podle zadaných sestav, z nařízení krajského úřadu nebo MPO. Dále na základě podnětů jiných orgánů nebo samotných občanů.

Jedním z nejdůležitějších cílů zajišťovaných formou živnostenské kontroly je samozřejmě zjistit, ale i zabránit porušování živnostenskoprávní úpravy a následně toto řešit uložením sankce.

Současnou živnostenskou právní úpravu bych z mé dosavadní dlouholeté kontrolní praxe hodnotil víceméně kladně. Novelou ŽZ je živnostenská kontrola přehledná a jasná a to co do ukládání sankcí za porušení povinností uvedených v ŽZ a jiných právních předpisech. Ale i přes poslední novelu ŽZ však lze stále najít ustanovení vyvolávající praktické problémy, které by se při troše dobré vůle daly připravovanou novelou odstranit. Tyto praktické nedostatky jsou podrobněji rozebrány v kapitole 7.

Příprava by nikdy neměla být opomíjena nebo zanedbávána, je jedna z nejdůležitějších kroků celé kontroly. Kvalitně připravený kontrolor je nejdůležitější faktor celé kontroly.

Z dotazníkového šetření je patrné, že 59 % všech respondentů by rádo uvítalo usnadnění podnikatelské činnosti, což převážně spatřují ve zjednodušení administrativních úkonů, čemuž by významně přispěl navržený elektronický systém změn.

Do podnikatelského prostředí stále více vstupují mladší ročníky, které jsou vychovány v digitalizované době. Proto je nutné neustále vyvíjet takové elektronické systémy, jako jsou dálkové přístupy pomocí osobního počítače nebo notebooku.

Novela ŽZ přinesla zjednodušení vstupu do podnikatelského prostředí, redukci živností, snížení administrativních úkonů, zavedení pouze jedné živnosti volné, zrušení místní příslušnosti a jiné, které byly kladně přijaty ze strany podnikatelů. Novela dále přinesla výčet správních deliktů a jejich výši. Velkou změnou je uložení sankce za neoprávněné podnikání pro FO a PFO, která byla shodně stanovena s PO. Další velkou změnou je, že kontrolor musí uložit za porušení živnostenskoprávní úpravy vždy pokutu, pokud není porušení ŽZ promlčeno.

Ani poslední novela ŽZ neodstranila všechny neduhy živnostenskoprávní úpravy. Této problematice je věnována rozsáhlá část práce s nastíněním možností jak tyto nedostatky odstranit. Žádná z novel ŽZ neodstranila zatím veškeré nedostatky živnostenskoprávní úpravy, a proto nebylo možné očekávat, že tato tzv. Velká novela odstraní všechny problémy a v současné době je již připravována další novela ŽZ s pravděpodobnou účinností od července 2010.

Z kontrolní praxe zpracovatele diplomové práce je patrné, že nejčastějším porušování ŽZ je v neoznamování změn oproti ohlášení. Z tohoto důvodu byl navržen systém ESZ a pomocí dotazníkového šetření bylo zjištěno, že by o tento systém byl ze strany podnikatelů zájem.

Hlavním úkolem každé novelizace ŽZ je nahrazení živnostenskoprávní úpravy, která nekoresponduje se současnou podnikatelskou oblastí a nahradit jí moderní právní úpravou např. digitalizace, využívání veřejných registrů apod. Dalším úkolem je odstraňovat administrativní zatěžování jak podnikatelů samotných, tak zaměstnanců na živnostenském úřadě. Snižováním administrativní zátěže pro podnikatele se bude na druhou stranu klást větší náročnost pro kontrolní činnost a samotného kontrolora. Z tohoto důvodu by se neustále po celou dobu pracovní činnosti kontrolora měla provádět školení ke zvyšování odborných znalostí.

9. Seznam literatury

- 1)** Pechačová Z, Bakalář, E, Psychologie v podnikání a komunikace, ČZU 2000, ISBN: 80-213-0650-5
- 2)** Pechačová Z, Komunikace pro ekonomy, ČZU, Praha 2004, ISBN: 80-213-1240-8
- 3)** Lukeš M, a Nový I, a kol., Psychologie podnikání, Management Press, Praha 2005, ISBN : 80-7261-125-9,
- 4)** ÚZ živnostenský zákon, Nakladatelství Sagit a.s., Zlín 2008, ISBN: 978-80-7208-681-8
- 5)** zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů
- 6)** Dvořák, Blažek, Čerňanský, Jak předcházet průšvihům v podnikání, Vydavatelství vera, Praha: 1995, ISBN: 80-901931-2-9
- 7)** zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- 8)** Kokeš a kol., Problematika živnostenského podnikání, ECON publishing s.r.o., Brno 1997, ISBN: 80-902268-0-9

10. Přílohy

Příloha č.1

§ 62 odst. 1 a 2 ŽZ správní delikty podnikajících FO + PO

§ 7 odst. 6	nezajistí výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5 pouze fyzickými osobami splňujícími podmínky odborné způsobilosti,	100.000	<i>písm.a)</i>
§ 11 odst. 5	neoznámí ustanovení odpovědného zástupce nebo neoznámí živnostenskému úřadu ukončení výkonu jeho funkce pro živnost ohlašovací	50.000	<i>písm. b)</i>
§ 11 odst. 7	nepředloží živnostenskému úřadu ke schválení ustanovení odpovědného zástupce nebo neoznámí ukončení výkonu jeho funkce pro živnost koncesovanou	100.000	<i>písm. c)</i>
§ 11 odst. 8	neustanoví nového odpovědného zástupce	100.000	<i>písm. d)</i>
§ 17 odst. 3	1. neprokáže vlastnické nebo užívací právo k objektům nebo místnostem provozovny,	100.000	<i>písm. e)</i>
	2. nedoloží souhlas vlastníka, spoluvlastníka nebo správce bytu nebo nemovitosti, nebo	100.000	
§ 17 odst. 3	3. neprokáže oprávněnost umístění mobilní provozovny,	100.000	<i>písm. f)</i>
	neoznámí zahájení nebo ukončení provozování živnosti v provozovně,	50.000	
§ 17 odst. 4	nezajistí způsobilost provozovny nebo neustanoví osobu odpovědnou za činnost provozovny	100.000	<i>písm. g)</i>
§ 17ods.7,8,9	neoznačí provozovnu	100.000	<i>písm. h)</i>
§ 17odst.10	nezajistí, aby prodej zboží nebo poskytování služeb pomocí automatů neumožňovaly získat určité druhy zboží osobám chráněným zvláštním zákonem,	1.mil.	<i>písm. i)</i>
§ 27 odst. 3	poruší podmínku stanovenou živnostenským úřadem pro provozování koncesované živnosti	100.000	<i>písm. j)</i>

§ 31 odst. 2	1. neoznačí místo podnikání, sídlo nebo organizační složku podniku, nebo 2. neprokáže vlastnické nebo užívací či jiné obdobné právo k objektům nebo prostorám, v nichž má na území České republiky místo podnikání, sídlo nebo organizační složku podniku,	100.000	<i>písm. k)</i>
§ 31 odst. 4	neidentifikuje účastníka smluvního vztahu nebo předmět smluvního vztahu, nebo nevede evidenci o účastnících nebo předmětu smluvního vztahu,	1.mil.	<i>písm. l)</i>
§ 31 odst. 6	neviduje nebo neuschovává údaje podle § 31 odst. 4 a 5	1.mil.	<i>písm. m)</i>
§ 31 odst. 7	koupí zboží nebo ho přijme do zástavy nebo zprostředkuje jeho nákup,	1.mil.	<i>písm. n)</i>
§ 31 odst. 8	nezajistí, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli byla přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého nebo slovenského jazyka,	100.000	<i>písm. o)</i>
§ 31 odst. 9	nezajistí, aby jeho zaměstnanci prokázali splnění podmínky bezúhonnosti,	100.000	<i>písm. p)</i>
§ 31 odst.11	neoznámí přerušování provozování živnosti	100.000	<i>písm. q)</i>
§ 31 odst.12	neoznámí pokračování v provozování živnosti	10.000	<i>písm. r)</i>
§ 31 odst.14	nevydá na žádost zákazníka doklad o prodeji zboží nebo poskytnutí služby	1.mil.	<i>písm. s)</i>
§ 31 odst.15	nesdělí, zda provozuje živnost nebo nedoloží doklady	100.000	<i>písm. t)</i>
§ 31 odst.16	zaměstnává zaměstnance, kteří nemají doklad o splnění způsobilosti pro výkon povolání stanovené zvláštními právními předpisy nebo doklad o znalosti bezpečnostních předpisů nebo předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví	1.mil.	<i>písm. u)</i>
§ 46/1 a), b)	doloží nepravdivé čestné prohlášení podle § 46 odst. 1 písm. a) nebo b),	100.000	<i>písm. v)</i>

§ 49 odst. 1	neoznámí změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti nebo nepředloží doklady o nich, s výjimkou neoznámení změny oboru činnosti u živnosti volné, nebo	20.000	písm. w)
§ 56 odst. 1	neoznámí změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny jako náležitosti žádosti o koncesi nebo nepředloží doklady o nich,	20.000	písm. x)
§ 69a odst. 4	neprokáže při kontrole oprávněnost poskytování služeb podle § 69a odst. 4.	100.000	písm. y)

(3) Za správní delikt podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 5 000 Kč v blokovém řízení, je-li porušení povinnosti spolehlivě zjištěno a právnická nebo podnikající fyzická osoba je ochotna pokutu zaplatit. Na blokové řízení podle tohoto zákona se použijí obdobně ustanovení o blokovém řízení podle zvláštního zákona⁴⁰⁾.

Příloha č. 2

Dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jsou poplatky stanoveny v následujících výších:

Ohlášení živnosti při vstupu do ž. podnikání	Kč 1 000,-
Další ohlášení živnosti	Kč 500,-
Přijetí žádosti o koncesi při vstupu do živnostenského podnikání	Kč 1 000,-
Přijetí další žádosti o koncesi	Kč 500,-
Změna rozhodnutí o udělení koncese	Kč 500,-
Vydání rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce pro konces. živnost	Kč 500,-
Vydání výpisu z živnost. rejstříku po provedení ohlášené změny	Kč 100,-
Vydání úplného nebo částečného výpisu z živ. rejstříku na žádost	Kč 20,- (za stránku)
Přijetí podání kontaktním místem veřejné správy podle § 72 ŽZ	Kč 50,-